

სურვილი არ გამჩენია. ალბათ იმიტომ, რომ მსგავსი სანახაობის ხილვის იმედი არ მქონდა...

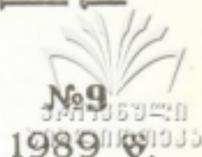
სანდროს უკანასკნელად 1985 წელს შევხვდი ლიკანში. მაშინ აქ იხვეწებდა გეორგ დიმიტროვი და შესაძლებლობა მქონდა ნატურრიდან გამომეძებრა მისი პორტრეტი. კარგად მახსოვს სანდროსთან შეხვედრა. როგორღაც აფორიაქებული მეჩვენა, თითქოს რაღაც აღელვებდა... თუმცა, როდის არ იყო, რომ მას რაიმე არ აღელვებდა... ასეთი შემორჩა ჩემს მეხსიერებას და, ვფიქრობ, მისი სურლის ეს ბოხოქრობა სკულპტურულ პორტრეტშიც აღიბეჭდა...

ქართულ-უნგრული კულტურული და მეგობრული ურთიერთობის კიდევ ერთ რგოლად იქცა უნგრეთში აღმართული რუსთაველის ძეგლი და თბილისში, გრიბოედოვის ქუჩის სკვერში — მიხაი ზინის ფიგურა. როგორ დაიბადა და გახორციელდა ეს მშვენიერი იდეა?

რუსთაველის პორტრეტი — ნახევარფიგურა 1955 წელს გამოკვეთეთ. ეს ნამუშევარი ჩემს სახელოსნოში ნახა უნგრელმა ხელოვნებისმცოდნემ, მოეწონა. ფოტო გადაიღო. მერე შემომითვალა, რომ უნგრელ ხელოვანთა შეფასების შემდეგ მიღებულია საერთო გადაწყვეტილება — რუსთაველის ეს ფიგურა ძეგლის სახით დაიდგას ქალაქ კერკეტში. ჩემთვის ეს უთუოდ სასიხარულო გადაწყვეტილება ნაწარმოებზე შემდგომ მუშაობას ითხოვდა და ამ სამუშაოში ჩაებნენ: როგორც თანაავტორი — მერაბ მერაბიშვილი და არქიტექტორი ნოდარ მგალობლიშვილი. გასული წლის ბოლოს ძეგლი საზეიმოდ გაიხსნა.

კიდევ მრავალ შემოქმედებით გამარჯვებას ვისურვებთ, ბატონო კოტე!

საბჭოთა სკულპტურა

ანტონ ჩხთვი

სამი და

ოთხმოქმედებიანი დრამა

მომავლი პირნი:

პროფორსი ანდრი სარბაძევიძი.

ნახალი ივანეზე, მისი საცოლე, შემდეგ ცოლოლბა

მასუ ანდრეის დეპი
ირინა

კულიბინი ფომოტ ილინი, გიშაიის მსწავლე-ბელა, მას ქმარი.

ვიკტორინი ალექსანდრ ივანევივიძი, პოდპოლკოვნიკი, ბატარეის უფროსი.

ბუზანასი ნიკოლაი ლევივიძი, ბარონი, პორტიკი.

სოლიონი ვანოლ ვასილივიძი, შტაბსკაპიტანი.

ნახუბინი ივანე როვანევიძი, სამხედრო ექიმი.

ფომოტიკი ალექსანი კატრუვიძი, პოდპორტიკი, როდო ვლადიმირ პარლუვიძი, პოდპორტიკი.

ფირანონი, ფრობის სამხარეთელის მოხუცი დარაქი. ანონი, ოსმოკი წლის ვალია.

მოქმედება ხდება საგუბერნიო ქალაქში.

პროზორეების სახლი. სვეტიცხაიანი სასტუმრო ოთახი. უკან დიდი დარბაზი მოჩანს. ვარეთ მზიანი, ჩახსახა შეადგება. დარბაზში სუფრას შლიან.

ჯალთა ვიწროების მასწავლებლის ღრუჭ კაბაში ვა- მოწყობილი ოჯახი დგას და ჩვეულებას ასწორებს. მამა შეე კაბაშია. მუქლუბზე შლილია უღვრის და წინა კიბულობს, ირინი ჩაფიქრებული დგას. მას თეთრი კაბა აცვია.

მომს. მაისი გარდაცვალებიდან ზუსტად ერთი წე- დი გავიდა დღევანდელ დღეს. ზეი მაისს ვარდაი- ვადა, შენი დღეობა იყო, ირინა. მახსოვს, როგორ ცოცხა, ოთხდა კიდევ მეგობრა, ვერ გადავიტანდი ამ უხედავრებს. შენ ხომ ღამის ზღაპრით ჩავეყვდი. ახ- ლა, ერთი წლის შემდეგ თავსებულად ვლამაჩაკობთ ამანუ. შევხვები გაიხადე, სახეც განაჩენიანეს!

სათი თორმეტჯერ რკვეს. მაშინაც ასე დაჩეკა ხაიომ.

პაუზა.

მახსოვს, მუხიკით ვახსენეს. სახელდაობზე რომ მივე- დით, გაიხარებდა. მამა ხომ გენერალი იყო, ბრძაღის შეთარა, პროცესიას კი ცოტა ხალხი ვაქვდა... თუმცა საშინლად წამდა, გაოგავდა კიდევ... ირინე, რატომ ვახსენებ?

დარბაზში, მკვიდრისთან ვამონდებთან ბარონი. ტე- ზენებათი, ჩეხეტუკინი და სოლიონი.

მომს. რა სასიამოვნოდ დაიბა დღეს ფანქრის ვა- დელები შეიძლება. თუმცა არსებ ზეიმი ჯერ არ ვა- კორტულა. მაშინ რომ პრავდა ჩაიხარა და მოსკო- ვიდან წამოგვყვანა, მას შემდეგ თვითმებეი წელი გავიდა, მაგრამ შეხანიშეადა მახსოვს, როგორია ამ დროს მოსკოვი— ვეღაფერა ვყავს, თბილა და მზე უხვად ამოებს. თვითმებეი წელი გავიდა, მე კი გუშინდელივით მახსოვს ვეღა წვარდამანი, დებროი წემოლი ამ დღითი თვალა რომ ვავახილდე, ზღვა ხა- ნალოდ დავინახე, გასაფხული შემომეგება და ხაზა- რულმა ასე ამოფრიაქა, საშინლად მოიხინდა მოსკო- ვში კოვინა.

ჩანახტიმინი, ვერ მოვაროვებს.

ტაშენაბანი, ხახულებელი!

მამა ჩაფიქრებული წიგნი დაეურებებს და უსტვენს.

მომს. ნუ სტვენ, მამა, უხერხულია!

პაუზა.

როგორ დამქანდა უკველდელ ვამონაში ხაირდღმა, სადამომდე მოწარეებთან შეკადრებთან ხომ სულ ვა- მომართვანა. თავის ტკივილსაც ვერაფერა მოვუხერ- ზე. ხანდამან მგონია, დავებრდი. ითიმი წელია, ვმე- ზობს და სულ ვგრძობს, რომ მახსალ-მინახლ მაქლის ვინაზია ძალადაც და ახალგაზრდობსაც. ერთადერთი, რაც მახსოვს და მაქლებინებს, ოცნება...

ირინე, რომ ასეც ვეღირხვებია მოსკოვს. ვავიდიო

ამ სახლს, აქ აღარავითარა საქმე აღარ ვეჭვენა და ეჭვა, მოხვებისაგან...

მომს. რა თქმა უნდა, და, რაც შეიძლება, სა- წარაგოდ.

ჩეხეტუკინი და ტუზენაბანი იცინებენ. ირინე, ანდრეი, აღმათ, მაღალ პროფესორებსა და იღებს და შერეე აქ რაღა ვაჩერებს საცხოვრებლად საქმე ამ ახლს, მამა სა ვეულებს.

მომს. მამა ზეფხულობით ჩამოვა ხოლმე მოსკო- ვში ჩვენიან.

მამა ჩემად უსტვენს.

ირინე, დროს ზეწვენით ვეღაფერა ვარგად იქ- ნება. (ფანქარაში იუტრება.) როგორ თბილა დღეს არს კი ვიცი, რამ ვაინათა ასე სულა. ამ დღითი ვახსენებდა, რომ დღეს ჩემი დღეობაა და ერთხანად ასე ვამობრად... ზავსუნა მომავინდა, დედა ცოც- ხალი იყო... სამდენ შევინერა ჩამეზე ვიცინებოდე მაშინ, რა ხოლური ფიქრება მაქლებდა.

მომს. ასე რამ ვაგებრწენა სახე? იცი, დღეს რა ღამაში ხარ! მამაც ღამაშია, ანდრეი რომ ასე არ ვახსენებდელიყო, იხი ღამაში აქნებოდა, არ უხდება ხომსუქნი. აი, მე კი დავებრდი, ძალიან ვახვდი. აღ- დან იმის პრავდა, ვინაზიაში ვეგონებები რომ მივარ- ბენდი. დღეს თვითმებეი ვარ, შინიდან არ ვახსულ- ვარ და თვით დღარ შევკავა, გუშინდელით შედარე- ბით ითიქის ვავახალგაზრდავად... თუმცა ქერ ოც- დარგა წლია ვარ... ვეღაფერა თანხა ვარ, ვე- ლაფერა დროს ნებაა, მაგრამ, ასე მგონია, რომ ვა- თხოვიალავა და საკეთარა ოქანა მყოლოდა, თუნ- დაც ოცდართი საათი ვმდარიაყავი შენ, მაინც ამანუ ზედნებია ვიქნებოდა.

პაუზა.

ქმარი შევყარებოდა.

ტაშენაბანი (სოლიონის). ამდენი ხახულების მო- სენა არ შემიძლია, (სასტუმრო ოთახში შედის.) დამაყრუებდა შეიქვია, დღეს ჩვენი ზატარის ახალი უფროსი ვერხინი ვებტრეხებთ.

(პირინის მიუვლება.)

მომს. კეთილი და პატიოსანი, მოსტანდენი ირინე, ზეხურა?

ტაშენაბანი. აქც იხე, დიდი-დიდი, ორმოცი-ორ- მოცდაფერი წლია ორ აქნება (ჩემად უტრავს.) რა- ვაინა კაცა ჩანს, უკველ შემოხვევაში, უჭკუო რომ არ არის, ეს ცხადია. რზე, ზეერი ღამაჩაკი უყვარს.

ირინე, ხანტერეკი აღამაინა?

ტაშენაბანი. საქამოდ. ოღონდ ჰეავს ცოლი, ხე- დებრა და ორი ვეგონა, ეს მოხვითი მეორე ცოლია. უყვარს სტუმრად ხაირული და ვეღას უცხადებს, — შევხე შეუღელე და ორი ვეგონაო. თქვენც ამის ვებ- ევით. ახე, ცოლი მიღად ნორმალური არ უნდა ჰეავდეს. მოწარეხავით ვტრად ნაწინავს ატარებს, მა- ლაფერადღვინად ღამაჩაკობს, ფილოსოფოსობს. რა- დეფერებო თავის მოკვდა სცადა. ეტყობა, ქმარის გა- მწარება უნდა. ასეო ცოლს აქამდე რატომ ცხარაქარ არ მივარტყენდი, ის კი ითიქნს და ვთხოვებლად წე- წეხება.

სოლიონი (დარბაზიდან ჩეხეტუკინთან ერთად შე- ვე)

ბოლის სასტუმროში). ცალი ზედილი უფინანსებარს ვწევ. ირავე ზედილი ზედილი ამწვეთა და ექვითი. ამ საფურცელზე ვამტყავებ, რომ ირა დამიანი ტრი დამიანზე ირავერ კი არა, ხაშქერ და ზებერ უფრო ღირსეა.

საბუბნიანი (ვახუთს კითხულობს). თმის ცვენა თუ დავუკრძო, აიღვი ირა მისხალი ნატალინი, ვახუთს ნახვარს ხოლდ სპარტი და წახვითი უოველ დღე... (უბნს წიგნაყმა იწერს.) ჩავიწეროთ! (სილი-ინის.) მოგა, იმას გვეუბნებოდით... ხოლდ დავუკრძო სკუბი. საკუბი გავუბრო მინს მელს, ზერე აიღვიბი ცოტადღერ ჩვეულებრივ, სრულიად ჩვეულებრივ წახს და...

ირინა. ივან ჩამანა, ქვარტახი ივან ჩამანა! **საბუბნიანი**. რა იყო, ჩემო ვოცინა, ზემო სხარტული?

ირინა. მთხარით, გეთავა, რატომ ვარ დღეს ასე ზედწიგარ? თითქმის ზღვას ტალდა მოქაბოლებდები. თავზე უნახარო ღურჯო ზემო დამუბრებდეს. ცის ღვინარდში კი დიდი თეორია ფრინველები დანარა-ლებდენ. რა შემართება, რატომ ვარ ასე?

საბუბნიანი (იორვე ზელს უკრძის წახად). ზენ დავითან ზას თეორია ფრინველ...

ირინა. დღეს რომ გავიღვადე, ავადქი და პირა დავიბნე, ერთხანად მომიჩვენა, რომ ამქვეყნად ჩემ-თვის უველადებარ ნათელია და ვიცი, რაღორ უნდა ვიკოცრო. ძვარტახი ივან ჩამანა, მე უველადებარ შეხედი. დამიანმა ვინც არ უნდა იყოს იგი უნდა იზრისონ და ზომის იღვიღ ღვარსი. მარტო ამასი თუ პირველ თავის ცხოვრების აზრსა და მონას, თავს ზედწიგარებსა და სხარტულს. ნეტა უნახარო ქვანთლელი ვიყო. დილაადრინ რომ ვაღის სხლადან და ქუნაში მუშაობს, ამ მწვეში, ამ მასწავლებელი, არმედილ თავშეებს ასწავლის. ამ რკინეზის შემან-ქანე... იღვიღ საქმე მქონდეს. ამა, რისი მაქნისია ახლავარდა კარდი. რომელიც თორშებ საათო დგებს, დღეათაში მიაბრებს უკან და საათობი უნდას ჩა-ვიყოს... ეს ხომ საწინებლქაი დასასუბელი მწუხრავა-ლივითა ვარ, იღვიღ მე ზომის მწვეურია. დამისმეო, თუ მე, დღის შემდეგ, დილაობით ადრე არ ავადე ხოლდ და არ ვარსობე, ადარ იმეგობრობი ჩემთან.

საბუბნიანი (წახად). ადარ იმეგობრებე! ადარ ვიმეგობრებ!

ირინა. მამე შეიღ საათზე იღვიღმას მიგვანჯი-ბინა ახლავ შეიღზე იღვიღებს, მაგრამ ცხრა საათი-მდე არ დგება, წევს და ძალზე სერაიოზული სახით ახლავაზე ფურქობს. (იცილის.)

ირინა. იყო წილა შემოსარტლდა და ზენ ასევე ბა-ვეთი გვინეარ. ამიტომაც ვაყიბის ჩემი სერაიოზუ-ლი სახე.

ტაშნანბანი. ზომის სერაიოზი ი, დმერაიო ჩემო, რა კარგად მესმის თქვენი. მე ჩემს სიყვარულში არ მიახმობა. დავიბადე ცოც და უსაქმერ პეტარბორეში. უწრომედ და ურტყვედ იქაში. მასხვის, კობრუ-სადან ზენ მოხარებულს. ღვია ჩემქმებს რომ მხდი-და, გვარეულობადი. დედაჩემი კი სასოებით შემომ-ცოდინება და ეერ გავგო, რატომ უკრძადათ სხვებს ჩემი ქრევეულობა ზომის მარადებდენ, მაგრამ ვე-რას გახდენ. დამეა დრო, რადღე ვერეს ძალი გვაბ-ლიუბრება. ცოტაც კიდევ და ამკარადება წახადი, ძლიერი ქარაშხალი, გამოგმართება ჩვექვე, უკვე სულ ახლინა. მადე ადგობ პარსავან მიწისა ჩვენი

საზოადობის უნიაციო მოწვევილობა, უწინარობა, ვუღერაიობა, ვუღერაიობა, ზომის ზოღს. მე უველადე ზომის, ხოლო იცდაბუთი-იცდაბიოღე წილს-შემდეგ არ ჩამებს ყველა, თითოეული დამიანი. **მეზობნიანი**, მე არ ვარსობე.

ტაშნანბანი. თქვენ არც ჩამთავლებარ სხვებზე უნ.

სოლომონი. ღვთის წყალობით, იცდაბუთი წილს შემდეგ საერთოდ ადარ იქმნება, რა-სან წელწიფაშო ამ სახელი ჩავქვეყნეთ, ამ მე დავახალი უბნდში ტევიას, ზემო ანგელიო. (წახიდან სუნამოს იღვის ამ მჭერდასა და ხელბებე იქველებს.)

საბუბნიანი (იცილის). მარხადე, არახიღეს არ-ადგარ მიკუებობა, უნიერსიტეტის დამთავრების შემ-დეგ თითოც არ გამანარტავია, ერთი წიღივ არ წაი-ტიხავს. გარედებს ვაითხულებო, ეს არის და ეს- (წახიდან მეორე ვახუთს იღვის.) ა... ვარეუბიდან ვყო, რომ არახიღება, მაგადითად, დონაროლდობოვი, მაგრამ რას წერას — წარმოდგენილ არ საქვს.

ქვედა საართლიდან იატას უკარუნებენ. ზედათ, ქვეთი მემანია, ვტუობა, ვიღე მოვიდა ჩე-მიან. არ მოიწინათ! ახლავე დავიბრუნდებით... (სწრაფად გადის, წვერის ვარტხნით.)

ირინა. რადაკაც უწუბოქსი! **ტაშნანბანი**. ნამდვილად ისეთი საზოგადო გამომეტ-ველებით ვავიდა, უფოღდ სატქარს მოგარბივთ.

ირინა. დმერაიო ჩემო, რა საჭიროა **ირინა**. პარდაბარ საწინებლქაი... მომზებრდა ეს

გავთავებულ სასულელები! **მამა**. ზღვასთან მდგარი მწეანე მუხა.

იჭირის ქაზე უღე მესმულ... **ირინა**. დღეს რადღე ვეწეაზე ვერა ხარ, მამა

მამა ლიონის იხურავს შლიასს.

სად მიდებარ? **მამა**. ზენ.

ირინა. მაყარებე... **ტაშნანბანი**. ვის გავთია დღეობის მიტოვება!

მამა. რა მწეწეწელობა აქვს. ხადამის მოვლა მწეწეწეობით, ზემო კარგ... (იჩინის კოცნის.) კიდევ ერთხელ ვარტყვას წანაროღობას, ზედწიგარებს... წი-ნათ, მამა რომ ცოცხალი იყო მასხვის, დღეობაზე, მუღამ იცდაბი-ობრობო იფიცარი მანიც იყრიდა ჩვენთან თავს, იყო ცოცხი რა-რასა და ტრამბული-დღეს კი მხოლოდ კაცინებვარია და ისეთი სიჩუმეა, უდაბნოში მგონია თავი... ვადედი... (უდაბნოქმანია-ნიან შემოქრება. რა შემოსარტლდება... წე მომქვევ უნარადებას. (სიკლ-ტორაიოთ) სხვა დროს ვილა-პარაკობი, ახლა კი მწეწეწეობით, ძვარტახთ, ვავსიერ-წეგ.

ირინა. (უცნაყოფილად). უცნაური ხარ! **ირინა**. (ტრემლობილად). მე მესმის შენი, მამა! **სოლომონი**. თუ მამაკაცი ფილოსოფოსობს, ეს ფი-ლოსოფობრება, ამ სოფიტკა, ხოლო თუ ერთი ამ რაი ქალი ფილოსოფოსობს, მაშინ დმერაობა დავი-ფარაო!

მამა. რისი თქმა გხტარ ამით, დარდობებელი დე-მიანი?

სოლომონი. არაფრის. ვერც კი მოსწრო ირამედ დავიდა, უნად თათებქვეშ მოიგდო დავიდა.

სუბა.

მამა (იღვის უწერდებს). წე ღრიალდებ, შემოღიან ანფისა და ფერაონტი ტორტით ზელში.

აქვითს. აქო, ჩემო კეთილო, შემიღო, სუფთა ფეხებზე ვაქვს. (ირინას.) ერთობს ვაჩვენებს თავმჯდომარემ მისივე ივანე პროტოპოპოვმა. მოგარდეთ... ეს ტორტი.

ირინა. სასამოვნოა. მადლობა გადაგიცო. (ტორტს ნაშობარბევს.)

შარპინდელი, ჩაი?
ირინა. (ხმაილად.) მადლობა გადაგიცო-შეთქო.

რუბა. ვადა, აქამდე დევნილი, ფერამონტ, ვაშვარ, ლუწვილზე ვაქვითენ.

შარპინდელი, ჩაი?
ანტონა. წავიდეთ, ჩემო კეთილო, წავიდეთ... (ფერამონტი და ვადა გადიან.)

მამა. არ მთავარს ეს პროტოპოპოვი თუ ვიდაცა... რატომ მოამატებენ.

ირინა. მე არ მომინათებენია.

მამა. სწორად მოქცეულხარ.

შემოდის ჩებურტკინი, მის მოკვება ქარსკაცი, ვერცხლის სამოვრათ ზელში, გოაცხვული და უქმყოფილი შეფასილება.

რუბა. (სახეზე ხელებს აიფარებს.) საშოვარს რა ხაზინებდა.

(დარბაზში გადის, მივადისკენ.)
ირინა. ივანე რომანოვ, ძვირფასო, რა არის ეს?

მამა. მამა რომანოვ (იციან). ხომ ვუფხვნივოდი.

მამა. ივანე რომანოვ, თქვენ, უბრალოდ, სულ დაკარგეთ სარსხვადი.

მამა. ჩემო კარგებო, ჩემო სუფარებო; ამქვეყნად თქვენზე ძვირფასი არავინ ვამარნია. ავტორი ჩემოცა წილას ვხვდები, მოვხვდები. მე ერთი მარტოხელა, უცოდელ უმკენისი ხეხარა ვარ... თქვენი სუფარებებს ვარდა არავითარი სიყვით არ მახადია, თქვენ რომ არა, დედა ხანა, ცოცხალიც აღარ ვიქნებოდი... (ირინას.) ჩემო სუფარებო გოგონავ, მე დაამტყუნებდნენ გოცნობო... სულ ზეღოთ გატარებდით. მე მთავარად ვახსენებდებო დედათქვენო...

ირინა. კი მთავარ... რა საქაროა ასეთი ძვირფასი საშუარები!

მამა. (ერემლოვს.) ძვირფასი საშუარები... ერთი თქვენც, (დენნიკს.) გაიტანე საშოვარო... (აფარებს.) ძვირფასი საშუარები... დენნიკს დარბაზში გააქვს საშოვარი.

ანტონა. (სასტუმრო ოთახის გველით.) ჩემო კარგებო, ვიდე პოლკოვნიკი მოვიდა უკვე პაქტოვი ვიხიდა, თქვენთან მიღის, ირინო, ახა, შენ იცოტკილად შეხვდი, თავაზიანად... (მიღის.) დროა ისაუბრო... დღერთი ჩემო...

მამა. აქამდე, ვერწინინა.

შემოდის ვერწინინა.

პოლკოვნიკი ვერწინინა.

შარპინდელი (მამას და ირინას). პატივი მაქვს, ვაგვიწყო. ვერწინინა. ერთობ მომარტული ვარ, რომ, ბოლოს და ბოლოს, შედარსა თქვენთან მოხვდა. დღერთი ჩემო, რა სხვახარება ხარო!

ირინა. დაბარბენი, ძალიან ვაგვამარტო.

შარპინდელი (მამასკენ). როგორ მინახარ, როგორ მინახარ. მაგარს თქვენ ხომ ხანა ხარო. მე ხანა გოგონა მახსოვს. მართალია, სახეები დამავიწყდა, მა-

გრამ მამათქვენს, პოლკოვნიკს პარპინოვს რომ ხანა პატარა გოგონა შევადო, ეს ჩინებულად მახსოვს. მინახარა კიდევ როგორ ვარბის დროს, როგორ ვარბის დროს.

მამა. აქამდე, ვერწინინა. აქამდე, ვერწინინა. აქამდე, ვერწინინა.

ირინა. მოსკოვიდან, მოსკოვიდან... (ხმაილად.)

შარპინდელი. დაახ. ვახსენებდით მამათქვენის ხატარის ერთ-ერთი ხრავლის ოფიცერი ვახსენებ. (მამას.) თქვენს ხატე, მგონი, ცოტათი მაგონდება.

მამა. მე კი არ მახსოვხარო.

ირინა. ოღონდ ოღონდ (დარბაზისკენ ვასახსებს.) ოღონ, ახა, აქ მოდი.

შემოდის ოღონა.

პოლკოვნიკი ვერწინინა თურმე მოსკოვიდან ჩამოსვდა.

შარპინდელი. მამასთან, თქვენ უფროსი ხარო, ოღონა ხერგვინა, თქვენ კი, მარია... თქვენ — ირინა, უმცროსი.

რუბა. მოსკოვიდან ჩამოსვდით?

შარპინდელი. დაახ. მოსკოვი ვაქვითობდი და საშობარტი მოსკოვი დავაწვე, დიდხანს ვიხსებოდი, ბოლოს აქ ჩამახარეს ხატარა, და როგორც ხედავთ, ვაძლავდები. ხანმოკლე ვიხსებო, თქვენ არ მახსოვხარო, მხოლოდ ის მახსოვს, რომ ხანა იყო. მამათქვენს კი რა დამავიწყებს, თვალთ რომ დავხვდები, სულ ცოცხალიც ვარამოხვდება. მოსკოვი ნაწყოფი ვარ თქვენთან.

რუბა. მეგონა, უკვლავ მახსოვდა... ოღონ... შარპინდელი. აქამდე, ვერწინინა.

ირინა. აქამდე, ვერწინინა. აქამდე, ვერწინინა.

რუბა. ჩვენ კი მოსკოვი ვადავადარათ.

ირინა. შემოდგომისთვის აღბათ უკვე იქ ვიქნებო. მოსკოვი ჩვენი მომხმარებელი ქალაქია, იქ დავაბადო... სტარო მამანიაის ქუჩაზე... ორთვე ვახსენებდით იციან.

მამა. რა მოულოდნელობა, (ცოცხლად.) ვამახსენდა ვახსოვს, ოღონ, ერთ შევარტულ მთავარ ლანარკობდნენ ხნარად, მამის პორტუგის ჩინა ვქონდით, შევარტული იყო და რატომღაც ვამოსაქარებულად მთავარს ვემახდნენ...

შარპინდელი (იციან). მართალი ხარო... შევარტულად მთავარს ვემახდნენ...

მამა. მამის მხოლოდ უღვაწი ვქონდით... როგორ დახარებულხარო! (ერემლოვსკენ.) როგორ დახარებულხარო!

შარპინდელი. დაახ. შევარტულად მთავარს როცა ვემახდნენ, მამის ახალგაზრდა ვიხიდა, შევარტული ვახსოვდა. ვარტედნენ დროს.

რუბა. მაგარს თქვენი სულ არ ვირევათ თვითი, წლები მოგვამტო, თორემ სხვარე ვერ ვიხარ არას.

შარპინდელი. ასეთ თუ ასე, ორმოცდაშვიდწამე წელში ვადავდებო. დედა ხანა, რაც მოსკოვიდან წამოსვდით?

ირინა. თვითმტე ვწლია. (მამას.) რა ვატარებ, შე სულდლო, (ერემლოვსკენ.) გათვლი, თორემ, შეც ატარებდებო...

მამა. სულად არ ვტარი. რომელ ქუჩაზე ცხოვრობდით?

შარპინდელი. სტარო მამანიაის.

მუშა. ჩვენ ექვემდებარებით.

პარტიონი. ერთხანს ვერაშენებებს ქვანუ ვეპო-
გრამი. აქედან დავდიდო კრახსე კარპიზე. ვაღ
ერთი პარტიონი ხილი ვასაქონე. ხედავს ერთი
მდინარე მხარობს და მარტობელა კაცს გულს უწ-
ვიალებს.

პაუზა.

ქ კ რ ა ფართო. რა წყალებზე მდინარეა! დღე-
ღელი!
მუშა. სამაგიეროდ აქ ცივა, ცივა და კოლოხვი
ეცის...

პარტიონი. რას ზრანებთ! აქ ისეთი ქანაღა, კა-
ჩე, სლავური ზავა. ტყე, მდინარე... არცის ზეგნი
აქაი არის... სავერდელი, შვიდი ზეგნი... არცის ზე
ველა ზეს მარტობელა. აქ ცხოვრებას რა წესია? ერთ-
ნი ვამეორებთ, რაინაზის სადგური აქედან რს
ვერსზეა და კაცმა არ იცის — რატომა ასე...
სოლონი. მე ვიცი, რატომაც არის...

ველა მის მიხარება.
მითომ რომ, სადგური რომ ახლოს ეყოფილო, ზოის
არ იქნებოდა, ხილი რაჟა ზოისა, ახლოს არ
არის.

უბრუნელი სიწმე.
ტუნიანბანი. დიდი იხუნა ზრანებები, ვასელი
ვასელი.

მუშა. იცი, მეც ვამახუნდი.
პარტიონი. მე დედაქვეყნას ვაქნობდი.
ნაუბანიონი. რა ქალი იყო, ღმერთმა ვანადლოს.
ირინე. დედა მოსკოვისა დარქაღულია.
მუშა. რაღო-დედაის სასაფლაოზე.

მუშა. წარმოადგინეთ, თანდათან შეაქვებთ მისი
სახე ასევე დაგვაქვებენ ჩვენც. ვაულის დრო და
ველას დავაქვებებო.

პარტიონი. დაბ, დავაქვებებით. რა გეწყობა,
სეთია ადამიანის ზედი. დავება დრო და, იმ, რაც
დღე, სეზონულ, მინუსულთან ახლა მივანწინა
დღეს, დავაქვებებს მიეცემა ან არის დავაქვებ.

პაუზა.

ველაზე სამეტიერეო ის არის, რომ ჩვენ ახლა ამის
წარმოადგინებ ამ შეკვიძლი, მომავალი რას მიჩვენებს,
სახელდობს, ამაღლებულად, მიწვეწლებად და რას
ჩივდის უმადრუად და სასიცილოდ. კოქრისის ან
კოლუმბის აღმოჩენა თავიდან უსარგებლო და სასა-
ცილო ენებებოდა ხალხს, სამაგიეროდ, რადენი ახე-
რებული კაცის მოინახება ჩაუვლია ქვესამობებზე,
ვი იცის, აქვე ჩვენი ახლანდელი ცხოვრებაც, დღეს-
დღეობით რომ ვეჭვებით, მომავალ თაობას საქმოდ
უფერავლო, უგონო და ცოფავლ ცხოვრებადაც კი
მივჩვენებ.

ტუნიანბანი. ვინ იცის? არც ის არის გამოჩინებ-
ლი. რომ მომავალში თაობამ ჩვენს ცხოვრებას ამაღ-
ლებული უწოდოს და მოქონებოდაც მოისვენოს.
დღეს აღარცის აწამებენ, არც სიკვდილი სქიან, აღ-
არაიან ვვარბებს, მაგრამ არცელია მაინც უმარავი
ხალხი იტანება.

სოლონი. (წერტილი ხმით). ჭუ, ჭუ, ჭუ... ზარინი,
განდა, შიშინალით მიკალი, ილიან აფილისიოსე.
ტუნიანბანი. ვიპოე ვასელი, დამანებეთ თავა...
(ვალაქდება სხვა ადგილას.) მიმხვრდა თქვენი ზე-
მარბა.

სოლონი. (წერტილი ხმით). ჭუ, ჭუ, ჭუ...

ტუნიანბანი (ვერსინის). დღეს რომ ადამიანები
უსაზღვროდ იტანებინ, ჩვენ ამას საკუთარი თვალ-
თაყ ვხედავთ, ეს ვარკვეულ წესობრივ ამოცანებს მოქ-
მობს, რასაც უწყე მიაღწია საზოგადოებამ...
პარტიონი. დაბ, დაბ, რა თქმა უნდა.
ნაუბანიონი. ზატონ, თქვენ ეს არის ზრანები,
რომ ჩვენს ცხოვრებას მომავალში ამაღლებულს უწო-
დებენ, მაგრამ ადამიანები მდინარეში არიან (დგება).
ი, შემიშველო, რა დახალი ვარ. ადამი, ჩემს და-
სამშუადებლად თუ ამბობთ, რომ ჩემი ცხოვრება
ამაღლებულია.

ველესებიდან ვოლონოს ხმა ისმის.
მუშა. ანდრეი უჩაგან.
ირინე. სასწაული მის გავაგებ. ალბათ პროფესო-
რისა მიაღწევს. მამა სამხედრო იყო, მისმა ვაჟმა
კი სამეცნიერო კარიერა აირჩია.

მუშა. მამას უნდოდა ასე.
მუშა. დღეს მთელი დღეა დავცინით. მგონი ვატა-
ცილებოდა.

ირინე. ერთი აქუერი ქალიშვილი მოსწონს. აღ-
ბათ დღეს ვეხებუარება.
მუშა. უცნაურად იცემა. ცუდად ან ძველმოდუ-
რად, ვერ იტყვა, მაგრამ რადიანარად საყოფად
იცემა. ერთი ქვედატანი აქვს, სასწაულად მუვარდა
ცვაობდა უფიქროსი გაწყობად. ზემოთ წითელ კო-
ფრას იცემა ხოლმე, ისეთი გადარცხილი სახე აქვს—
ანდრეის, რა თქმა უნდა, არ უფარის, ამას ვერც კი
წარმოვიდგინებ, უგემოვნებო კაცი არ არის. ჩვენს ქა-
ნებზე ერთხელ, გუშინ უფრო მოკარი, პროტოპოპოვზე
ისივდებოდა აქუერი გაწვეობის თაყმელმობარზე. მო-
და, ძალიანაც კარგი. (გასასებას.) ანდრეი, წუთით
გამოდი, ძვირფასო!

შემოდის ანდრეი.
მუშა. ეს ჩემი მამა, ანდრეი.
პარტიონი. ვერსინია.
ანდრეი. პროტოპოპოვ. (გაოფლილ სახეს იწმენდს).

თქვენ აქ, ჩვენთან ზატარის უფროსად ჩამობრძან-
დით?
მუშა. წარმოადგინებ, ალექსანდრ ივანტაჩი მოს-
კოვლიანა.

ანდრეი. მართლა მამ, მოვალდობთ. ახლა ჩემი
დები აღარ მოვასვენებენ.
პარტიონი. პირიქით, მე თვითონ მოვამებრებ უმ-
ვე თავა.

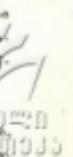
ირინე. ნახეთ, როგორა ჩარჩო მარჯა დღეს ან-
დრეიმ პირატობისათვის. (უჩვენებს ჩარჩოს.) თ-
ვის ხელით გააკეთა.

პარტიონი. (უფერებს ჩარჩოს და არ იცის, რა
თქვას). მო... კარგი.

ანდრეი ხელს ჩაიჭრებს და განწე გავდება.
მუშა. ჩვენი ანდრეი შედრეობა, ვოლონოზე უა-
რავს, ზეზე მეთოდ ვებრუნება, — ერთი სიტყვით.
დიდი ხელმარტვე რიტატი ვვაგებ, ანდრეი, არ წამე-
დო, რა იცის ეს, ერთხანად ადგება და წავა, მოდი
აქ!

მამა და ირინა ხელს გაუყარაან და სიცილით უკან
აბრუნებენ.

მუშა. მოდი აქ, მოდი!
ანდრეი. თავი დამანებეთ!
მუშა. რა სასიცილო ხარ! ალექსანდრ ივანტაჩიანს
ოფენდაც უვევარებულ მაიარს ვამბუნენ, მაგრამ მას
სულაც არ სწენდა.

304906060. მართალი ხარ, ახ მწერე.

მამა, მე კი მინდა შეუვარებული შევიღო და ვაძახი!

ირინა, ან შევვარებული პროფესორი
მწიბა, უყვარს ანდროსა შევვარებულია!
ირინა (ტანა უტრავს). ბრავო, ბრავო, მისი ან-
დროსა შევვარებულია!

მამაშენი (უხალცილოდ ანდროს უწინადა და
ორვე ხელს წელზე შემოხვევს). სიყვარულისთვის
მიგვადონა ჭევენი და ვაჭემა. (ხარხარებს. მთელი ამ
ხნის განმავლობაში ხელში გაზეთი უქრავს.)
ანდროსი. კმაა, კმაა... (სახეს იწმინდა). მიეღი
და მე ამ მინია, ცოტა უფროსი ვარ. რას სა-
თამდე ვთხოვლობდი. მეც დაწვეი, მაგრამ ვერ
დავიძინე. ათას რამეზე ვფიქრობდი... ამასთანავე გა-
თენდა კიდევ, მზე პირდაპირ ჩემს საწილს ადგება
ხოდნე... მინდა ამ ხალხებს ერთი წიგნი ვთარგმნო
ანგლისურად.

304906060. იყო ანგლისური?
ანდროსი. დიახ, მამა, ღმერთმა გაანათლოს, პირ-
დაპირ ხელი ამოგვხდა თავისი ადრდილი. ადგილი
სიხლულეა და ხასიცილიც. მაგრამ უნდა გამოვ-
ტყუე, რომ მისი სიყვარული შემდეგ წინაში მადგა
დააწვე და ამ ტოი წლიწინაში ძლიან გახსნილი
თითქოს ჩემი სხეული ჩავვარისან გათავისუფლდა.
მამას წულობით, მე და ჩემმა დემა ურანგულიც
ვიყო. გერმანულიც და ინგლისურიც, არინა! იტა-
ლიურიც კი იცის. მაგრამ, ნეტა იცოდეთ, რა ფსად
დაგვარდა ეს!

მამა. ამ ქალაქში სამი ენის ცოდნა გამოუსადეგარი
ფიქრუნება. უფრო მეტიც — რუდინენტი, შეიქმნე
თითხ მხავის რადი. ზენე ბევრა რამ ზედმეტი ვი-
ციო.

304906060 (იციის). ბევრი რამ ზედმეტი ვიცი-
თი ჩემი აზრით, არ არსებობს და შეძლებულია
არსებობდეს ისეთი მოსაწყენი და უხიცილო ქა-
ლქი, კუკარა და განათლებული დამიანები რომ არ
სტორდებოდეს. დავუშვაო, რომ ამ ქალაქის მართლაც
ზენე და ზეარე მოსახლეობის შორის, რომელი რი-
ცხვი ანა ათას უფროს, თქვენნაირი მხოლოდ ანა.
თავისთავად ცნადი, თქვენ ვერ მოტყუეით ამ ბნელ
მასხ. მთელი სიციცლის განმავლობაში თანდათანო-
ბით, იძულებული გახდებით, დაიშვით ანათისანი
ბრბოს ნებას და ჩიკარათი მასში. ესე იგი, ცხოვრე-
ბა ჩავაზობთ, მაგრამ ვერავითარ შემთხვევაში ვერ
მოხსობთ. თქვენ მიიქ უძლებთ ვიღაცზე გავლენა
მოხდინო. ახვარად თქვენ შემდეგ განმდებ ქვესი
თქვენნაირი, შემდეგ თორმეტი და ასე შემდეგ, ვი-
დრე სხორილიდ უმრავლესობად არ იქცევით. ირანს,
სამასი წლის შემდეგ ცხოვრება დედაშიწაზე წარმო-
უდგენლად მშენიერი, განსაცურებელი ვახდება.
აქამინა სტარდება ასეთი ცხოვრება და თუ ჭერ არა
აქვს, განმწარ მაინც უნდა განმინდებს, უნდა ეღო
აქვს, იცნებოდეს მასზე, ემზადებოდეს მის შესახე-
დრად. ამასთვის კი თავის მამა-პაპაზე მეტს უნდა
ხედავდეს, მეტი უნდა იცოდეს (იციის.) თქვენ კი
წიწუბობთ, ბევრა რამ ზედმეტი ვიციო.

მამა (წლიაბს იბღის). მე ვარჩევი.

ირინა (ამოიხერბო). ღმერთმანი, უნდა ჩამეწერა.

ანდროსი შეუმჩნეველად გაიღი.

ბაშინაბანი. თქვენ ამბობთ, რომ მრავალი წლის

შემდეგ დედაშიწაზე დადებულა, განსაცურებელი
ცხოვრება იქნებაო. მართალი ხარ, მაგრამ ამ ცხო-
ვრებაში მოსაწილობის მისაღებად, აქედანვე, უფ-
დაც ასეთი უნდა მანძილიდან უნდა დაეწიროთ თა-
დაჩიარა, რომ ვარჩიოთ.

304906060 (დგება). შენაწინააღმდეგობა
(აქეთ-იქით იყურება.) შენაწინააღმდეგობა ბნა გაქო.
მეტი. მე კი მთელი ჩემი სიცოცხლე სიბრბეში ვა-
ვარტა, იგივე არ მდარბნია, ღუბულიც მუდამ ისე-
ველი მაქვს, კვამლი გვარბნის; სწორედ ასეთი უკ-
ვალემა მაქვდა ვრველივის (ხელეხს მოსარტს.) ეს
ღარ ღარის ამაღრი დამარტა.

ბაშინაბანი. დიახ, მუშაობა სჭირო, ადგილი ფი-
ქრობთ. რა აქრევა ველი ამ გერმანულსო, მაგრამ,
ღმერთმანი, მე რუხი ვარ, გერმანული არც კი ვიცი.
მამაჩემი მართლმადიდებელია.

პაუზა.

304906060 (აქეთ-იქით დადის). ზნორად ვფიქროს!
რა აქრევა, კაცმა რომ ცხოვრება თავიდან დაიწყო,
შეგნებლად რომ დაიწყო თავიდან აწვადურთი
ტარბულ განკლელი ცხოვრების გადათეორება რომ
შეაძლებოდეს, მაშინ თორიული ზენეაგან, ჩემს
აზრით, პირველ რიგში არ იცხოვრებდა ასე, როგორც
იქცევია, შეეცდებოდა სრულიად სხვაგვარა ვარტე
შეეძენა, მიეწყო თქვენნაირი მთელი და უვრავლესი-
ანი ბნა, მე ცოლი და რი გოგონა მყავს, ცოლ
მთლად განმრთული ქალი არ არის და ასე შემდეგ...
და ასე შემდეგ... ასე რომ, ცხოვრებას თავიდან რომ
აწვეუდე, ცოლს, რა თქმა უნდა, არ შევარავდი.
თავისთავად შემთხვევაში არ შევარავდი.

შემოდის ამაღრი. მას მასწავლებლის ფრკი
იცოი.

მალბინი (ირინასთან მიდის). ბერტახო დარ,
ნება მომეცე გულწრფელად მოვალდყო დღეობა,
ხელობა და ველი განტევი განმრთობა და კო-
ველივე იხ. რაც კი შეიძლება კაცმა უბრტოს შენი
წლიწინების ქალიწილს. ამასთანავე, ხარტრად მო-
გარტო აი, ეს წიგნი. (უწვდის წიგნს.) ჩვენი გიმე-
ლის რჩობიდათი წლის ასტორია. ატტორია მე ვარ.
დღი არაფრია, მოცადეობის ენაა დაწერილი, მა-
გრამ მაინც წაიკითხე, მიგვსაძლებოთ, ბატონებო
(უწვდინა). კულიგანი, აქურტი გიმეზიას მსწე-
ლებელი გახლავართ. კარის მჩვეული. (ირინას.) ამ
წიგნში ვუდეს სახელი შეტანილი, ვინც კი ჩვენი
გიმეზია დაამთავრა ამ რჩობიდათი წლის განმე-
ლობაში. Fecl, quod potui faciant meliora potentes!
(კოტის მამს).

ირინა. შენ ზომ სადღეგომოდ მარტვე ეს წიგნი.
მალბინი (იციის). რას შეუბნეო მამან დამო-
ბნედე, ამ უმწიბესი პოლკონის მარტოც. ანებო,
პოლკონიკო, რიცა მოვალედი, წაიკითხო.

304906060. ვმადლობი, (წასულს აპირებს). დ-
დად მობარული ვარ, რომ გავიყინო...

მწიბა, უყვე მობარდებოთ? არა, არ ვაგაშევი!
ირინა. დარჩით, ჩვენთან ასაუზნეთ, ვიბოვი!
მწიბა. ძალიან ვიბოვი.

1 მე რაც შემიძლია, ის ვეცადეთ, სხვამ უფრო
გაეცეთოს, თუ შეუძლია. (ლალი.)

304006060 (თავს უკრავს). ჩანს დაღრმავებული...
ხედავს. მამაკაცი, არ ვიცოდა, ამ მოვლენიდან...
(ოკლასიან ერთად დარბაზისაკენ მიემართება.)

კალბინინი. ბატონებო, დღეს კვარა დღეა, დასვენების დღე. ჰყვინთ დავისგონი და ვიზიარებელი იმე, როგორც ჩვენს ასაკსა და მდგომარეობას შეეფერება. ზოგჯერ მოსდამდე ნივთები ასაკებსა და წამოტარებულ უნდა შევინახოთ... თან სპარსული ტყუილი ამ საფრთხიდან უნდა მოვატაროთ... ჩანსაღებო იყვნენ ჩემიძეები, იმიტომ რომ შრომით იყოღებენ და დასვენებულ, Mens sana in corpore sano. მათი ცხოვრება დადგენილ კალამტში მიემართებოდა. ჩვენი დატვიტორია ამბობს რომღე: ყველაწარ ცხოვრებაში მთავარია ამბობოდა... ის, რაც კალამტის სცოდნება, აღარ არსებობს. ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში ისე ხდება. (მამას წინაშე მოხვედს ხელს, იტონის). მე ჩემს ცოდს ვუფარავარ. დღეს კარგ, შეხანაწად გვინახე ვარ. მამა, დღეს იმს საათზე დატვიტორიან უნდა ვიყო. ყველა პედაგოგი იქნება ნად მთავრევის განსაზღვრულად.

მამა. მე არ წამოვად.
კალბინინი (წყინით). რატომ, ძვირფასო?

მამა. ამაზე მეტე... (გაფიქრებული) კარგა, წამოკვალ, ახლა დამინებე თავა...

კალბინინი. სუარსობის შემდეგ დირექტორიან მივდივარ და სადამის მასთან ვაგებარებო. საოცარია კაცია, სულ ავადმყოფობს, მაგრამ მაინც ცდილობს, პარკეულებსა, საზოგადოებაში იტარალოს. საუცხოო, ნათელი პარკეულება. გულის სახეის შემდეგ მეფუნება: „დავალდე, ფეოლორ იღიმი დავალდე! (კვლის საათს შეხედავს, მერე თავისას დახედავს). თქვენი საათი შევიდ წუთით ვარბის ღიას, ამბობს, დავალდეო.

მისი ვილიონის ხმა.
ოკლბ. ბატონებო, სუარსობის მიზრძანდით! კალბინინი. ამ, ჩემი ძვირფასო, საყვარელო ოკლბა. გუშინ დღიდან დამის თვრამეტე საათამდე ვიმუშავე დავალდე, სამაგურად დღეს თავს ბედნიერად ვგრძნობ. (დარბაზისკენ ვაემართება.) ჩემი ძვირფასო...

მამა (ჩემოტონის მკაცრად). წყეთა არ დავლოო, დღეს, გესმით ჩემი? ვაწყინო.
მამა (მამა). იგი, მე უკვე აღარ ვხვამ. ირი წყეთა არ დამიღვებო. (მოუთმენლად.) ჩემი კეთილო, ყველაფერა სულ ვართია!

მამა. არ ვახედოთ, არც მივართოთ! (გაფიქრებით, მაგრამ ისე, რომ ქმარსა არ ვაგონოს). ჩანდება, რა ვამბებინებებს მივიღი სადამი დირექტორიან, ხომ ვამოვარდები!

ბატონებო. მე კი თქვენს ადგილზე უხარბლოდ არ წყედოდი... მორჩა და გავიდა.

მამა. ჩემი ნება რომ იყოს ცხეც თუ ხოცოცხევა?! (დარბაზისკენ ვაემართება.)

მამა. ჩემი ნება რომ იყოს ცხეც თუ ხოცოცხევა?! (დარბაზისკენ ვაემართება.)

მამა. ჩემი ნება რომ იყოს ცხეც თუ ხოცოცხევა?! (დარბაზისკენ ვაემართება.)

მამა. ჩემი ნება რომ იყოს ცხეც თუ ხოცოცხევა?! (დარბაზისკენ ვაემართება.)

მამა. ჩემი ნება რომ იყოს ცხეც თუ ხოცოცხევა?! (დარბაზისკენ ვაემართება.)

მამა. ჩემი ნება რომ იყოს ცხეც თუ ხოცოცხევა?! (დარბაზისკენ ვაემართება.)

კალბინინი (წყინით). თქვენ ვაგებარებო, კალბინინი, თქვენი მინა-მორჩილო, მე პედაგოგი ვარ, ამ ოქანის წინაფრია კაცია... მამას-ქმარი... მამა კეთილია, ძალიან კეთილი...

მამა. მე ამ მღვრე არას ვაგებარებო (სუარსი) ვაგებარებო (ოკლბს) საოცარად კარგად ვიგრძენი თავი აქ...
სასტუმროში მხოლოდ ირინა და ტრუნუნაბი რჩებიან.

მამა. მამა დღეს უფუნებოდა. თვრამეტე წლის ვაზიოვდა, მამან მის ქმარზე კეთილი ქვეყნად არავინ იცნა. ახლა სხვაგვარად ფიქრობს. მართალია ფეოლორია, ყველაზე კეთილი კაცია, მაგრამ ყველაზე კეთილი არ არის.

ოკლბ (მოუთმენლად). ანდრეი, ზოლოს და ზოლოს, მოხვად თუ არა?

ანდრეი (სუარსი იქიდან). ახლავე. (შემოდის და მივიღისკენ მიდის.)

ბატონებო. რაზე ფიქრობთ?

მამა. რა ვიცო... არ მიყვარს ეს თქვენი სოლიონი. მეწინა კადეც მინა. ისეთ სიხუტელებს იტყვიან ხოლმე.

ბატონებო. ფეოლორ კაცია. ვფიქრობ შეტკავა და მეყოფება კადეც. ვერ წარმოიღვეთ, როგორც ვინაწერი და იმილი ადამიანია, როცა მართალი ვართ ხოლმე. საზოგადოებაში კი რატომღაც უფუნად და ვამოწმევაოდ იქვეა. ვფიქრობ, სიმორცხვისაგან ვმართება ასე. არ წახვიდეო, ვერ სხვება დასტყვენ. მომეცით საშუალება, თქვენთან ერთად ვიყო. რაზე ფიქრობთ?

საუბრა.

თქვენ იცო წლისა ხართ, მე ვერ იცოდათი არ შემსრულებია. წინ კადეც უსარბულო ვხაა — ჩემი თქვენივამი საყვარელო სხვებ წლების დატრბულებული ქარავანია...

მამა. ნიკოლა ლევივი, მოდი, სიყვარულზე რე ვილაპარაკებო.

ბატონებო (ყურს არ უღებებს). ზიციკლები, პაპილის, შრომის უსოპო სურვილი მომეძალა. მხოლოდ ეს სურვილი და თქვენი სიყვარული მივსებს სულს. თქვენც, აჩანა, თითქმის ჩემს ქმარზე ხართ ასეთი მშვენიერა... ცხოვრებას რა უწვეულოდ მშვენიერა შეტყვენა. რაზე ფიქრობთ?

მამა. ცხოვრება მშვენიერიაო, არა? კეთილი, მამა და თუ მხოლოდ ვეტყვენა? ჩვენ, სამ დას, ვერ მშვენიერი ცხოვრება არ ვინახავს ცხოვრება ვერ-ვერბოთი სარწმუნო ბალახივით ვეუღმინდება ფეხებზე... ცრემლი მომგართა... ეს კი რეღმეუბა... (სახეს იწმენდს, იღიშება.) შრომა რომ არ ვიცოთ, იმიტომაც ვართ მოწმუნებელი, იმიტომ ვეწმუნებთ ცხოვრება ასეთი პარკეულო... ჩვენ ზომ შრომის მოძულეთა ნაწიერები ვართ...

შემოდის ნატალი ივანოვნი, ვარდისფერი კაბა აცია, ზედ მშენებ ქამარი უკეთია.

მამა. უკვე სხდებიან... დავიჯიანე... (გაყლით სარკეში ჩაიხედეს.) არა მიწავს, (დარბაზის ირინას.) ძვირფასო რაბის სურვევნი, მომილოცეს! (მეგრად და იღიშანს კონცის.) ზღოშიად სტუმარი ვყოლიათ.

2 ქანაღ სხეულში ქანაღი სულია (ლათ.)

მართალი ვითხოვ, შერიგება. ვამარტოვებ, ხარ-
წილ

ოღბს (შემოდის სასტუმროში). ნატალია ივანო-
ვიჩნაილ რას ზეგს, ჩემო კარგო...

ერთმანეთს კოცინა.
ნატაშა, ირინას დღეობას გლოცავთ. იშოდნა
საზოგადოება ვეყო, საშინლად შეუხარბულემა...

ოღბს. კარგა ერთი, შინაურება არაა. (ნადაბ-
ლა, შეცბუნებული.) რად გინდობათ ეს მწევანე ქა-
ვიჩნაილ რას ზეგს, ჩემო კარგო...

ნატაშა. რაზე უფლებს ზომ არ მოახწავდებ?
ოღბს. არა, უბრალოდ, არ ვიბედებო... უცნაუ-
რია...

ნატაშა (ცრემლნარევი ხმით). მართლა? მაგრამ
ეს ზომ მწევანე არ არის, ეს უფრო შერჩადი უფ-
რანაა. (ოღბს დარბაზში მიჰყვება.) დარბაზში უნდა
სუფრას უხდებოდნენ. სასტუმრო უარყოფდნენ.
კულმბიცი, კარგ საქმროს გისურვებს, ირინა,
დროა, გათხოვდეთ.

ნატაშა. ნატალია, ივანოვან, თქვენც ვისუ-
რებთ საქმროს.
კულმბიცი, ნატალია ივანოვანს უკვე ზეგს საქ-
მრო.

ნატაშა. ერო ქეპის მეც დაუღვეს ეს არაფერს დაკ-
ლებს ზეგს ზედწიერ უფრას.
კულმბიცი (ხმაზე). დღეს უფრატყვევაში სამი გე-
ყოფნის, მინუსით...

ნატაშა. სახამოვნო სასმელია. რინა?
სოლომონი. ხოკოებს.
ირინა (ცრემლნარევი ხმით). ფუშ, ფუშ! რა სა-
ზოგადოება!

ოღბს. ვახშამდ შეშვარ ინდურას და ვაშლის ნა-
მეხვარს მოგარაშევთ. მიდღობა დეგობს, დღეს
მოელი დღე ზინ ვარ, ხაღამოც თავისუფალი მიქვს...
ხატონეზო, გვეყოფი საღამოს!

ნატაშა. თუ ნებას მოჰყებო, მეც მოვალ
ირინას. მოხარბადით!

ნატაშა. აქ უბოღოვოდ შეგძლიათ მიხვიდეთ!
ნატაშა. სიყვარულითვის მოგვალენა ქვე-
ნად ზუნებამ! (იციინს).

ნატაშა (გაქვარებული). კმარა, ხატონეზო! წოფ
არ მოგხარბდათ!
ფედორტი და როდეს ვეყოლებს დღი კალათა
შეშოკვთ.

ფედორტი. უკვე საუზომბენ.
როდეს (ხმაზე) და ენის ბორბიკით). საუზომბენ?
ჰო, უკვე საუზომბენ.
ფედორტი. ერთი წამით (სურათს იღებს.) ერ-
თაქ ცოტაც მოიცა, ენებ ირინ არის!

კალათა დარბაზში შეეკეთ მათ ერთამელთ ზედღობან.
როდეს (ხმაზე). მომილოცავს, უფრედვარ ხა-
კეოებს ვისურვებო, მშვენიერი ამინდია დღეს, ჰარ-
დაპარ დღეებში. მოელი დღეა ვამნაზოვლებთან
ერთად ვებინობდა. მე ვამნაზოვი ტანვარჯის ვა-
სწავლი...

ფედორტი. თავისუფლად, თავისუფლად, ირინა
ხერგვევამ (სურათს იღებს.) შესანიშნავად გამოიუფ-
რებთ. (ჩინიდან ზრინალას ამოიღებს.). აი, ზრინა-
ლა... სიორია ხმა აქვს.

ირინა. კარგია?
ნატაშა. ზღვანთან მდგარი მწევანე ზუნა, იქროს ჩაქვი

ზედ შებმული... ერთიად ამ სტრაქულესს ვიგე-
რის. (წუწუნით.) დღეიდან ამეკობა...

კულმბიცი. სუფრასთან ცამებენ ვართ.
როდეს. (ხმაზე). თქვენ რა, ხატონეზო, ვე-
ნათ ცამებთ?
იციინს.

კულმბიცი. ნათქვამია, სუფრას რომ ცამებთ კარ-
გის, უნათოდ შევეარბებლი წვეალი ურევაო.
თქვენ ხომ არა ხართ ერთ-ერთი, ივან რინანოვი?
აი, ხერინა...
იციინს.

ნატაშა. ვალიარგბ, მე ზეგერი ცოდელი
ვარ, მაგრამ ნატალია ივანოვან რატომ წამოწილდა,
ეს ვერ ვაგებო.

სერით სიცილი. ნატაშა დარბაზიდან სასტუმრო
ოთახში გავარდება. მას ანდრეი ვაუღვენენა.

ნატაშა. თუ დღერთი გწამო, უფრადღებს ნუ მო-
აქვებო, მოთიბნებო, შეგრძობი, ვეშობებო...
ნატაშა. შეშარცხა... თვითონაც არ ვიცი, რა მემ-
რთება და ვეგვი კიდევ მასხარებენ... ციცი, სუფრას
მიტოვება უზრდელობაა, მაგრამ ვერ ვაგებო... არ
შეშობო... (საბეჭე ზელებს იფარებს.).

ნატაშა. ჩემო ძვირფასო, გემუდარებო, ნუ იე-
რეუღებებ. ვარშენებ, ზემარბენ, კეთილი გუფილი
ზემარბენ. ჩემო ძვირფასო, ჩემო კარგო, უველა იგი-
თი კეთილია, ვუღობარ. ჩვენ მათ უფრატყვართ და ხი-
ვეარბული გვეშარბებინ აქ მოდიო, ფანქარასთან,
აქედან ვერ დავეინახებ... (აქეთ-იქით იუღრება.)
ნატაშა. საზოგადოებაში უფრას არ ვარ მიჩვე-
ული.

ნატაშა. ო, სემაწვილევს ხოცარო, მშვენიერი
სიყვარული! ჩემო ძვირფასო, ჩემო კარგო, ნუ დე-
დავთ აქს... ზეოწმეწო, არაწვეულებრივად კარგად
ვეგრანბთ თავს. გუფი სიყვარულითა და ატბაცებით
ამეხს... ვარ ვეზღვადენ ვერარ რატომ ან რახივის
შემოყარებთ. როდეს შეგავარბეთ — ვერ ვამბოვა.
ჩემო ძვირფასო, კარგო, უწმინდესო, ვადით ჩემი
ცოლი მე თქვენ მივეარბართ მივეარბართ... როგორც
არაყან, არახიფებს...

ერთმანეთს კოცინა.
შემოდის ორი ოფიცერი. მათ დანახვაზე განცვიფ-
რებულება ჩერდებოან.

ფ ა რ ა

გერმან მოქმედება

პირველი მოქმედების დეკორაცია.
ჭურბლან ვარმონის ზეც იმისს. საღამოს რვა საათი.
ხელა შემოდის ნატალია ივანოვან. აცვია ხალათი,
ხელში სანთელი ეჭირავს. ანდრეის ოთახთან ჩერ-
დება.

ნატაშა. ანდრეიშა შენა ხარ? აქ რას აკეთებ?
კითხულობ? არაფერი, არაფერი. მე ახე... (მიდის,
შეირე კარს აღებს, შიგ შეიხედებს, და ისევ მიუტყვის.)
სინათლე ზომ არ ანთია-ჩეოქი.

ნატაშა. (შემოდის წიგნი ხელში). რა იყო ნა-
ტაშა?

ნატაშა. ვამოწმებ, სინათლე ზომ არაყან დარბა-
ზეოქი. უველირია და მსახურები თავჯანბნეულებს
დადაქ. სულ კიდევ დავებო, რომ არაფერი მოვე-

ქონ. წუხელ, შეღამასას, საბადლო ოთახში ვი-
დასას ანუხული სანთელი დაუტოვეს. ვერ იქნა
და ვერ გამოვარდევ, ვინ დატოვა. (სანთელს ღვამს.)
არმელი ხაათა?

ანდრეი (საათს დახედავს). ცხრას თხოვებოდა.
ნაბაშა, ოღუა და ირინა არ მოხლან. ხაწყლები,
ოაგს ილავენ შუშობილი ოღუა პედაგოგურ საბ-
კოზე, ირინა — ტელერაფში... (იბრუნს) დილით
შენს დას ვუხუხუბი, ოაგს გაუფრთხილდი-მეთქი, ირი-
ნა, გენაცუაღე, ურთივ არ მათხოვა. რა თქვა? ცხრას
თხოვებოდა? მერე ჩვენს ზივს რაღაც აწუხებს.
ნება რატომ არის ასე გაუჩუდი? გუშინ სიცილე ჰქო-
ნდა, დღეს კი გაყოფილია. ისე გეშინია.

ანდრეი. ზივს არაფერია უქირას, წუ გეშინია, ნა-
ტაშა.

ნაბაშა. გეშინია, უკველ შეშობევანში, დეიტაზე
რომ ვადავუვარო. უკუეები იქნება. იცო, ასე თქვეს,
ათი საათისათვის ბერიკებმა უნდა ჩამოიარონო ნე-
ტა არ მოვიდნენ!

ანდრეი. მართალი ვითრია, მავსა არაფერია ვიცო.
ფეხსა მოიაპატოებს.

ნაბაშა. ამ დილით პატარამ რომ ვაიღვია, მომა-
ჩერდა და უცხად გამოიღო: ესე იყო, მიცრო „გამარ-
ქობა-მეთქი, ბოზა — ვეუხუხუბი, გამარქობა, გენა-
ცუაღე!“ ეს კი მიცონის. ხაუშვებს უველაფერია ესხით,
მეუფიერად ესხით. მამ ასე, ანდრეიშა, ვებტყვი, რომ
ბერაკები არ შეგოფუშან.

ანდრეი (გაუბუღავად). კი, მაგრამ... რაგორც დე-
და ანუხუტენ. აქ დასახლებები ირინა არიან.

ნაბაშა. მეც დასახლებო ვარ და ვებტყვი... კუი-
ლი ფეხი ვაყვს, გამოვებენ... (მიღის.) ვუბრძანე, ვა-
ხუხუხად მაწონე მოვაროვან. ექიმმა მოთხრა, თუ ვახ-
დობა უნდა, მაწინს ვარდა არაფერია ქამობო. (შე-
ჩერდება.) მე მაინც გეშინია, ბოზიკი გაუჩუდი. მე
გეონი, ოთახი აცოებს, ცოცა ოთახია. სანამ დათხება,
სხვა ოთახში უნდა ვადავუვაროთ. აი, თუნდაც ირი-
ნას ოთახში, შედეგობრძილია ბავშვისათვის, შურა-
ლი, შოანი ოთახია. უნდა ვუთხრა, აქვებ, ქვარქრო-
ბით, თვითონ ოღუას ოთახში... მაინც ერთთავად ვა-
რტოა, შინ მარტო დასახინებულად...

პაუზა.

ანდრეიშენიკი, რატომ ხმას არ აღუბ?

ანდრეი. ასე, ვუქარობ... რა ვახახუბო...

ნაბაშა. კიდევ რაღაც უნდა შეიტყვა... ბო, გამ-
გობილად ფერაპონტი მოვიდა, შუნი ნახვა უნდა.

ანდრეი (ათქნარებს). დაფაზე.

ნატაშა ვაღის. ანდრეი იბრუება სანთლისკენ, რი-
მელიც ნატაშას დარჩა და წიგნს კითხულობს. შემო-
დის ურუხბავეული ფერაპონტი, საყულო-აწეული
ფელო დაქველი პალტო აცოცა.

გამარქობა, ჩემო კარო, ახალს რას მეტყვი?

ფერაპონტი. თავმჯდომარემ აი, ეს წიგნი და კი-
დეუ ქალაქად გამომატანა... (წიგნს და პაეტის უწ-
ვიღის.)

ანდრეი. კეთილი, ვამდლობო. აქამდე ხად იყავი,
უკვე შეუტყე ხაათა.

ფერაპონტი. რა ხარაწი?

ანდრეი (უფრო ხემალია). შეგავიანდა-მეთქი,
ცხრას დააწყო.

ფერაპონტი. მართალი ხარაწელებით. მე რომ მო-

ვიდი, დღე იყო, მაგრამ არ შემომიშვეს, ხატარა და-
კავებუდიო. რა მექნა, დაკავებუდიო და ირინა და-
კავებუდიო. მე ხომ არხად შეჩქარება-მეთქი, ქეონია,
რომ ანდრეი მას რაღაცს ეთხოვებოდა, რა ხატარა!

ანდრეი. არაფერია. (წიგნებს ათვალავს.) ჩველ
პარასკევია, თავისუფალი დღე მაქვს, მაგრამ მაინც
მივალ გამოვიპაზა... წავიბუშვავ... ხატარა ქაონა
მომახუხადა.

პაუზა.

ჩემო კეთილი მოხუციო, რა ხატარად ცვალებულია
ცხოვრება, რაგორ ვაბტუეებს წუთისოფელი. მოწ-
ვენილობამ და უსაქმობობამ დღეს ზეღუნი აი, ეს
წიგნი — უნივერსიტეტის წველი ლექციები — ამა-
ლებინა, სასიცილო... დმტრო ჩემო, მე იმ ცრობის
გამეცობის მდევანი ვარ, ხადაც თავმჯდომარედ პარ-
ტამაოკოვია. დიდი-დიდი ოდესმე ცრობის გამეცობის
წევრობას მივადწყო. და ეს მაშინ, როდესაც ხატარა-
შაიც კი მოსკოვს უნივერსიტეტის პროფესორობაზე
ვიცენებობ, მეღანდებო. როდის ვაბტუეებს ცნობილი
მეცნიერი, მთელი რუსეთის ხაიმაველი...

ფერაპონტი. ვერაფერს ვებტყვი... ცუდად მესმის...

ანდრეი. კარვად რომ ვახუხუდე, მაშინ არაფერს
არ ვებტყოდი. ვინმეს ხომ უნდა დაველაპარაკო, ხომ
უნდა ვუთხრა საიქმელი... ცოლს ჩემს არ ცხიბს, ფე-
ხის რატომღაც გეშინია, ასე გეონია, დამცინებენ,
შემატხუვენენ. დიდი მამელი და დარდინანდი არა
ვარ, მაგრამ ახლა ხაიმივენებით დაწმუხილი ტუტო-
ვის ამ მოსკოვის დიდ რეტორიანში.

ფერაპონტი. ამას წინათ ვამეცობაში მოიქარადრე
უვებოდა: მოსკოვში ვაჭრები ზღანებს მიმდომიან.
ცროს ორმოცი ზღინა შეუტყადა და მომკვდაო, არ
ვიცო, ორმოცი თუ ორმოცდაათი, ვეღარ გავიხსენე.
ანდრეი. ხატარა მოსკოვის რეტორიანის უხარაზარა
დარაწი, არავის იცნობ, არაყენ ვიცნობს, მაგრამ
თავს მაინც თინაურ კაცად ვარნობ. აქ კი უვეღა ვრ-
თმანეთს იცნობს და მაინც უცხო ხარ, უცხო... უცხო
და უთავსტობო.

ფერაპონტი. რა ხარაწი?

პაუზა.

მოიქარადრემ კიდევ თქვა, იქნებ იცრუა კედეც, მიე-
ლი მოსკოვის ხიგრძე-ხიგანეზე მავარა უნდა გავიბო-
რო.

ანდრეი. რატომ?

ფერაპონტი. მე რა ვიცო, მოიქარადრემ თქვა.

ანდრეი. ხატარაღუა. (წიგნს კითხულობს.) უო-
ფილმარ როდისმე მოსკოვზე?

ფერაპონტი (პაუზის მეტყ). არა, დმტრომა არ აწ-
ვბა.

პაუზა.

წავიბუდე?

ანდრეი. წაი. კარვად იყავი.

ფერაპონტი მიღის.

კარვად იყავი. (კითხულობს.) ხვად დილას მოხვად,
აქ ქალაქდებს წაიღებ... წაიღ...

პაუზა.

ხი კარგი... დაღლილი ვარ... პასუხის თვის ანა მკვეტ.
 ტრენინგები იატაკზე აკეთებენ.
 სკვა ამოვა. ჩამე უნდა ვიღონო. ექიმის და ჩვენი
 მტერი გუშინ კლუბში უფროდამ და ისევ წაუფიქრო.
 მისთვის, ანდრეიმ ირანის მარეო წააგო.
 მამა (გულგრილად). მამას აღარადერი ეშველება!
 ირანს. ირა კვირის წინ წააგო, დეკემბერში. მა-
 ჩემ ერთხელად წააგოს ყველაფერი. იქნეს მამის, მა-
 ჩემ გავაღწიოთ ამ ქადაქიდან, დღობრივი ჩემო, უო-
 ლე დამე მისკეთი შესიზრება, მე მგონი შევაზა-
 ნდე (იქნის.) ივანისზე გადავდივარო. ივანისმდე...
 იუხერავლო, მარტო, აპრილი, მისი... თითქმის ნახე-
 ვარ წელარწიდა!
 მამა, ნატაშამ არ უნდა ვიგვოს წაგების ამბავი.
 ირანს, მე მგონი, ნატაშისთვის სულერიოთა.
 ლოკილიან ახლად ამდგარი ნებტერიკინი — სადო-
 ლის შეზღვევ რომ ისვენებდა — წვერის ვარსკლანთ
 შემოდის დარბაზში. შავიდასთან ქრება და კაბიდან
 ვახვის იღებს.
 მამა, მობრძანდა.. ბინის ქიჩა თუ ვახსტობრა?
 ირანს (იქნის). ანა. რვა თვის განმედილობაში კა-
 ლკე არ გადაუბოდა. აღბათ გადავარწიდა.
 მამა (იქნის). რა დღის ამბოი ხის?
 ყველა იქნის. პაუზა.
 ირანს. აბატი დღემართი, აღუქანდარ ივანობი?
 პარზონისი, რა ვიცო. ჩამ მინდა. ნახევარ სიკო-
 ცლებს მივყავდი ერთ კვირა ჩათო, დღილიდან პარზო
 ხეში არ ჩამხვლია...
 მამაპირისი, რანა ხერგვევრა—
 ირანს. რა გნებათ?
 მამაპირისი, ჩემთან მობრძანდით.
 რანა მავლიდს მიუქრებო.
 თუქველიდ ვერ ვქმდებ.
 რანა პასიანის ულის.
 პარზონისი, რა ვაქვებო? რადგან ჩამ არ გვას-
 ზებენ, ვიფიქრობოხობო მამს.
 ტაშინებანი, სიამოვნებით. რაზე?
 პარზონისი, რაზე? ვიციცნობო... თუნდაც ამ ცხო-
 ვრებაზე, ჰყენს მერე რომ იქნება, ირანის-სამსი
 წილს შემდეგ.
 ტაშინებანი, კეთილი, ჰყენს შემდეგ სამეგო ბუჭ-
 ტობო იფრენენ სხვანაირად ჩაიყვამენ, აღბათ, მე-
 ეძიხე გარდობისაც აღმოაჩენენ და ვანეთიარებენ;
 მაგარამ ცხოვრება იგავე დარჩება, საიდუმლოებითა
 და ბედნიერებით აღსავსე. ათას წილს შემდეგაც ანე-
 ვე ამოიბრახებს ადამიანი. — „... რა ძნელია ცხოვრე-
 ხა! — დღევანდელით შევიზინდება სიკვდილის
 და დღევანდელით ენდობება სიციცქლე...“
 პარზონისი (დაეფიქრების შეზღვევ). როგორ გით-
 ხნათ? ჩემი აზრით, დედამიწაზე თანდათანობით ყვე-
 ლაფერი უნდა შეიკვალოს. იცხვება კიდევ, ჰყენ
 ამის მოქმეტი ვარო. მინიშნელობა არა აქვს. როდის
 მოხდება ეს, — ირანის, სამის, თუნდაც, ათას წილს
 შემდეგ. — მაგარამ ფაქტია, დამეება ამაღო, ბედნიერ-
 რა ცხოვრება, ჰყენ, ცხადია, ახლად ცხოვრებას ვერ
 მოკვნიწრებოთ. მაგარამ დღეს ამტკომ ვიცოცხლებოთ.
 ვუბრძობოთ. თუნდაც ამტკომ ვიტანქვებოთ... რომ ის
 ახალი ცხოვრება შევიქმნათ. ეს ამის სწორედ ჰყენ
 არსებობის მამისი და, თუ გნებათ, ბედნიერებათ.

მამა თავისთვის იქნის.
 ტაშინებანი, რა დაგეპრბათო?

მამა, ან ვიცო. დღეს დღილიან ვიცო.
 პარზონისი, მეც თქვენაირი განათლება მივიღე.
 აქამდეა არც მე დამამოიარებია. ზეგანს ვიკითხულობ
 თქმდა წყნის შერჩევა არ ვიცო და, აღბათ, ირა
 არ ვიკითხულობ, რაც საჭიროა. სხვათა შორის, რაც
 ხანი გემატება, მით უფრო მეტი მინდა ვიკითხე.
 კლარავლე, თითქმის დავებდარე. მარტო...
 ცობა რამ ვიცო, მაგარამ ყველაზე მთავარს და ნა-
 ჯილბა შეხანისხვად ჩავწვიდი. ვერ წარმოიადგინო.
 როგორ მინდა დაგებტკიცოთ, რომ ჩვენთვის ბედნი-
 ერება არ არსებობს, არც უნდა არსებობდეს და არც
 იარსებებდეს... ჩვენ მხოლოდ უნდა ვაზრობოთ და ვი-
 შრომობოთ, ბედნიერება ჩვენი შორეული შთამომავლო-
 ხის ბედებია.

პაუზა
 მე თუ არა, ჩემი შვალითა შეიძლება მამს მოეწონოს
 მას.
 დარბაზში გამოჩნდებიან ფედორიკი და როდე, ისი-
 ნი სხდებიან სკამებზე, ხმადაბლა უჩივიენ ვიტრანზე
 და ბუზად ლილინებენ.
 ტაშინებანი, თქვენი აზრით, ბედნიერებაზე არც კი
 უნდა ვიციცნობოთ ბედნიერი თუ ვარ?
 პარზონისი, არა.
 ტაშინებანი (ტაშინ შემოკრავს და იქნის). ჩანს,
 ჩვენ ერთმანეთის არ გვესმის. ანა, როგორ დავარ-
 წებნოთ?
 მამა თავისთვის იქნის.

(თითს უწვენებს.) ანა, აციდეთო (ვერწინის.) არათუ
 ირანის ან სამისი წილს შემდეგ, ცხოვრება მილიონი
 წილს შემდეგაც რეალური დარჩება; იგი უწყვეტ
 ლია, მდებრე და საკეთილს კანონებს ემორჩილება.
 ამ კანონთან ჩვენ არადგები გვეხაქვება, უკვლად
 შემთხვევაში მათ თქვენ ვერაზოდებს შეიცნობთ. ფარ-
 ნელებში, მაკალიად, წერობობ, მუდამ მიფრინავენ
 ზოლბე სხვა ქვეყნებში და რა მინიშნელობაში ან უმ-
 ნიშნელო აზრებაც არ უნდა უტრიალებდეთ თავში,
 სულ ერთია, მამს იფრენენ. ამასთან, ამასოდებს არ
 ეცოდინებოთ, საით მიფრინავენ და რისთვის. ისინი
 უჩივენ და ციციციად იფრენენ, რა სამის ფაქტობო-
 ლისხმაც არ უნდა იჩინონ თავი მათ შორის, ამას არ-
 ავიოთარა მინიშნელობა არა აქვს, იღონდ კი იფრი-
 ნონ.

მამა, არა მამს ვერ ვაქვებ?
 ტაშინებანი, არა... არ, თვის. რა არა აქვს ამას?
 პაუზა.

მამა, ჩემი აზრით, ადამიანს დღობრივი უნდა სწამ-
 დეს, ან რწმენის ეტყება — უფიქოდ მას ცხოვრე-
 ხას აზრი არ ექნება... არავითარ... ცხოვრობედ და
 არ აცოდებ, რისთვის მიფრინავენ წერობება, რისთვის
 ჩნდებიან ხაუშვები, რისთვისაა ცაზე ვარსკვლავები,
 ან უნდა იცოდებ, რისთვის ცხოვრობ, ან არადა,
 ყველაფერა უაზრობაა, ამოცხება ამოთა.

პაუზა.
 პარზონისი, ვუფლო მწედება, თვალითა და ხელს
 უფო ვაქვებარა ახლავარდობა.

მარბი, როგორ გვიადრებენ? გამოგატყდები და შე-
ნი შევენიერა ვარჯისობით უვლას მოხიზლავდა მა-
ლდ საზოგადოებაში, ეს უბეში გამოიქმნება რომ არ
ქაშლივს ზღვს.

Il vois parle, pardonner moi, Maria, mais vois
aver des manières un peu grossières.¹

ბაზუზნაბნი (სიცილს იყავებს). მომწოდეთ... მო-
წიოდეთ... ზემო კარგო... აჰ, კონია ვუნდა იფოს...
ნაბაზნი. Il parait, que mon bonhomme déja ne
dort pas, ça va. დაღს რაღაც ვერა მუავს კარგად.
წაყლ, ზეგედავ, მამატევი... (მოდის).

ირინა. აღუქსანდრ იგნატევიჩი ხად წაიდა?
მამაზ, სახლში, ცოლს ასევე რაღაც ვანსაურობებუ-
ლა შეგობევა.

ბაზუზნაბნი (მოდის სოლიონისთან, ზელში კონია-
ის ვარდინი უქრავს). რატომ ვანსაურობებუღასართ,
რადღაუზე იქრობთ, კაცო ვერ ვაივებს რაზე მო-
დოი, შეგროდეთ, დაუღოთ კონიაკო.

სეამენ.
დღეს აღბათ დღამდე დაუტყრავ. ათასი სისულელის
დაცრა მომიწევს. რას აზამ!
სოლომონ. შეხაროებულა რა გვირის? შე თქვენთან
არ მიხვება.

ბაზუზნაბნი. აი, ვაუტრებო და ასე მგონია, თითქმის
ვერ შორის რაღაც მოხდა. უცნაურა ხასიათი გვეყო,
ხვრ დაგამოღათ.

სოლომონ (გამოთქვით). უცნაური ვარ, უცნაური
ვიღა არ არის! წუ ვარობთ, ალექსო!
ბაზუზნაბნი. რა შეუშია აქ ალექსო...

საუბა.

სოლომონ. როცა ირნი ვართ, ვინც უნდა იფოს
არ შეირო, ჩემზე ცუდად არ მოქმედებს, ბილი თუ
ჩემს ვეფროთ ზედნა არჩან, სევედა შეტყდება, ხი-
ზორცხვე მოხვებს და ათასგვარ სისულელეს ვქმნავ.
თუწვა ესეც იყოდეთ, ჩემსავით პატრონს და კე-
თილშობლად აღამაანს აშვიათად ნახავი, შემიძლია,
დაიპტავიო.

ბაზუზნაბნი. ხალხარი ამბობენ იყოთ ხილზე ხად-
ხი, მავიარს და ვერ ვამოცია, რატომ? მაგრამ შე
მაინც მომიწინასაო! თუმცა არც ამისა მიზეზა ვიცი.
დღეს უნდა დაუტყრავ, დაუღოთ!
სოლომონ. დაუღოთ.

სეამენ.

თქვენი საწინააღმდეგო, ხარბორო, არახოდებს არაფე-
რა შეჩინა, რას აზამი, ლერხონტოვოს ხასიათი მაქვს,
(ზედა). ცოტათი ვეგვარ კიდევ ლერხონტოვს...
ასე ამბობენ... (გობიდან სუნამოს იღებს და ხელეზზე
იპყურებს).

ბაზუზნაბნი. უნდა გადავდგე. მირჩა და გათავ-
და! ზუთო წელთა ამაზე ვუქრობ და, როგორც იქნა,
გადავყვით, უნდა ვიშეშო!

სოლომონ (გამოთქვით). წუ, წუ, აჰაერებ, ზემო
აღუკო... გადავაიწვე ფიქრები შენა.
ვიღრე ისინი ლაპარაკობენ, ანდრეი ზემდე შეშო-
დის წიგნით ხელში, სანთელთან ქდება.

¹ მამატევი, მამა, მაგრამ ცოტა უბეში მისერება
გვეყო. (ფრანგ).

² მგონი, ბოშიკმა უვეე გაიღვიდა. (ფრანგ.)

ბაზუზნაბნი. შე ვაშეშავები
ნაბაბნიმონი (ირინისთან ერთად მოდის სოლიონ-
ისთან). ნამდევლო კავკასოთა სავმელდებო! რა
გვიმასპინძლდენ. ხახიანი შევამინდი ქონდეთა და
შემდეგ ზეხართა — ხორცისა კერა მარჯვენად
სოლომონ. ჩერებშა რამ ხორცი აქ მარჯვ. მარჯვენად
რვა. ჩვენიზურა ხახვისნაოთა.

ნაბაბნიმონი. არა, ზემო ანველოზო, ზეხართა ხა-
ხვი კო არა, ზეხარკულა ცხარის ხორცია.

სოლომონ. შე ვეუზნებოთ, ჩერებშა ხახვი-მეოქი.
ნაბაბნიმონი. შე კო ვეუზნებოთ, ზეხართა ცხარის
ხორცია-მეოქი.

სოლომონ. ვეუზნებოთ, ჩერებშა ხახვი-მეოქი...
ნაბაბნიმონი. რა თავს ვატყრებს თქვენთან კამა-
თითი თქვენ არახოდებს არ უფოღასართ კავკასიაში
და არც ზეხართა ვაქამათ.

სოლომონ. რა თქმა უნდა, არ მუქამა, დასანახად
ვერ ვიტან. ჩერებშა ნაოროთი ვარს.

ანდრეი (მოდარით). კმარა, ბატონებო! ვეუდრე-
ხით!

ბაზუზნაბნი. ზერკეები როდეს ჩამოიღებენ?
ირინა. ცხარისთვის შეგვიარდენ, სადღაა გამო-
წვედება.

ტუზენაბი ანდრეის ვევევა, ანდრეი ცივევის და
მეორის. ჩებუტკინი ცივევის. იფონიან.

ბაზუზნაბნი (ანდრეის აუციებს). დაღაზერის ვე-
შამა, მოდოი, დაუღოთ, ანდრეიშა, მოდოი, დაუ-
ღოთ, და ამფროიან შენობით ველამარკოთ ტრ-
ომანეოს. შეუ შენთან ერთად წამოყლად, ანდრეიშა,
მოსკოვში, უნავერხიბეტში...

სოლომონ. რამელ უნავერხიბეტში?
ანდრეი. მოსკოვში ერთა უნავერხიბეტში.

სოლომონ. შე კო ვეუზნებოთ — ირია.

ანდრეი. თუ განდათ, სამი აფოს, მით უფოთეს.

სოლომონ. მოსკოვში ირია უნავერხიბეტში.

უკავოფლო მებე, სოლიონის ანუშემენ.
მოსკოვში ირია უნავერხიბეტში: ძველი და ახალი.
და თუ თქვენ აქ გხურთ მოხიზნით, თუ თქვენ ჩე-
მი დასარკი ვაღოზანებო, შე შემიძლია ვაქრმდე,
უფრო შეტავ — შე შემიძლია სულაც სხვა ოთახში
გავიდე... (ერთ-ერთი კარიდან გადის).

ბაზუზნაბნი. ხაჯო, ხაჯო! (იღრის.) ბატონებო,
დაუწვეთ, შე დაუტყრავ, რა სისაცილოა ეს სოლიონ...
(მაინროსთან ქდება, უკრავს ვალსს.)

მამაზ (მარტო ცივევის ვალსს). ხარონა მთვარალია,
ხარონა მთვარალია, ხარონა მთვარალია!

შეშოლდის ნაუზო.

ნაბაზნი (ჩებუტკინს). ივან არმინაი! (რადაც
ჩემად ეუზნება და გადის.)

ჩებუტკინი შარზე ზელს შეასებს ტუზენაბის და
რადაცს ეჭურთუღება.

ირინა. რა მიზნა?
ნაბაბნიმონი. ჩვენი წახვლის დროა. კარგად ხაძი-
წებოღეთ.

ბაზუზნაბნი. ღამე ნებისა, წახვლის დროა.

ირინა. კო მაგრამ... ზერკეები?

ანდრეი (დასტყენილ). ზერკეები არ მოვლენ.
აი, ზემო კარგო, ნატაშამ თქვა, პევევი შეუწოდო
არისო, ამბობ... ერთი სიტყვით, არ ვიცი, ჩემ-
თვის სულ ერთია.

³ ლანძლი (მთარგმნელი).

0605 (მარტოს ანგელო). ბავშვი შეუძლოდ არა ხარ!

მამა. ეშვამა დღაშტაროსი ვაგდებენ? ეხე იგი უნდა წავადეთ. (იჩინას.) ბავშვი კი არ არის შეუძლოდ. თვითონ ვერ ხტამდებხა კარგად... (შებლზე იაკურებს.) ვლერებს!

ანდრე მარტოვანი კართი შედის თავის ოთახში, ჩებურტოკინი მას მიჰყვება. დარბაზში ერთმანეთს ემშვიდობებიან.

შეღობიანი. დახანია, შეგონა ხალხის მხიარულად გახატარებდი, მაგრამ თუკი ზეი ავადია. რა გაეწეხა... ზეად სათამაშობებს მოვტარ.

არმე (ხმალოდ). დღეს ხაგანგებოდ გაიზიადინე ხალხის შერე — შეგონა დღამდე ვაძეგებდი. ქარ რა, ცხარა ხათათა!

მამა. ქუჩაში გაუადი. აქ მოვლამარკოთ, რა და მაგარა, აქ გადევნავითო.

წამოვლენები ერთმანეთს ემშვიდობებიან. ისმის ტუხენამის მხიარული სიცილი. ვეღარი მიდიან. ანდრე და მოახლე ქალი სუფრას აღაგებენ. სათილბეს აქრობენ, ისმის ბიძის ხანა. ჩემად შემოდინან ანდრე და ჩებურტოკინი, ანდრე პალტოშია და ქუდი ახურავს.

მამაბრძენი. ცილბე შერათა ვერ მოვანწარა — ქარ ერთი, ცხვარებამ ეღებს უწარაფებად გაიბინა და, რაც მოვარია, აზიტომ, რომ სავადმდე მივარდა დედაშენი, რომელიც უნდა გაიზიადი იყო... ანდრე. ცილბე შერათა არ ღარს. არ ღარს, აზიტომ რომ მოსახეზრებელი ზამთა.

მამაბრძენი. მართლდ ხარ, მაგრამ მარტოხან? რაც ვინდა თქვა, მარტოხან ხარხელბეა, ჩემი კარგო... თუმცა არხებოთ... რა თქმა უნდა, ვეღარაღერი ხელ ერთათ!

ანდრე. ჩქარა წავადეთ.

მამაბრძენი. რა გეჩქარებთ? მოვანწარებო.

ანდრე. შეშინა, ცილბე არ მოვანწარბს.

მამაბრძენი. ა!

ანდრე. დღეს არ ვითამაშებ. ვუფურებს მხოლოდ. შეუძლოდ ვარ. რა ვუთო. ივან რიხინი, ამ ჩემს ქოზინ?

მამაბრძენი. რას შეკითხებხი არ მახსოვს, ჩემი კარგო. არ ვიყო.

ანდრე. საშარეულიდან გაუადეთ.

ზარის ხმა. კოდეე რეკავენ, ისმის ხმაური, სიცილი. ანდრე და ჩებურტოკინი მიდიან.

0605 (შემოდის). რა მოხდა?

ანდრე. შერაკები მოვიდნენ.

ისმის ხარის ხმა.

0605. სახლში არავინ არის-თქო, ჩემი ვადია, ზიადში მოხუხად.

ანდრე გადის, ირინა დაფიქრებული დადის ოთახში, აღუღებულა.

შემოდის სოლონი.

სოლონი (გაოცებულ). არავინ ჩანს... ხად არაა?

0605. წავიდნენ.

სოლონი. რეკარს, მარტო დარჩი?

0605. მარტო.

პაუზა.

მშვიდობით. სოლონი. წედან ცოტა თავშეუკუებლად მოვიქე-

ვი უტარებო. მაგრამ თქვენ ხევენ არ მხიარობთ, თქვენ წინდა და ახალბეული ხარ... თქვენ სახაროლბეს ხედავთ... მხოლოდ თქვენ ერთს შეგიძლიათ ჩემი ვაგება. მე თქვენ უნახლოდ შეგვიარბინებ...

0605. მშვიდობით, მამაბრძენი! სოლონი. უოქვენიდ სიკოცხენ არ შეგხედნენ (თან მიჰყვება.) რ ჩემი ზეადრებავ, (სრულმორეული.) შედნორებავა რა შეგხანინებო. რა მშვიდობიარ, რა ვახარობარ თვალბეა ვაქვა... ანდრე თვალბეს ქვედად ხეგან არავის არა აქვს.

0605 (კოდე). კმარა, ვახილა ვახილი! სოლონი. მარეულად გელამარკებოთ ჩემს ხევაარულზე და თავი მიწავე კი არა, ხევა პლანეტაზე მგონია. (შებლს ისრებს.) ეს, ხელდ ერთათ. თავს, რა თქმა უნდა, ძალად ვერავინ შეუვარებო... მაგრამ ნებით თქვენ თავს არავის ადუღოთ... გეუბრები, ვინც თქვენს თავს შეგმეძლებს, აუცილებლად მოეკლავ... ხარკრებავ!

გამოივლის ნატაშა, სანოლით ხელში.

მამაშე (ქარ ერთ ოთახში შეიხედანს, შერე — მერეზე და გვერდით ჩაუღვს ქმრის ოთახს.) ანდრე თავის ოთახშია, ავითბის თავისთავს. უკარავად, ვახილი ვახილი, აქ არ შეგონებო, შენადრულად გამოვადო...

სოლონი. მშვიდობით (მიდის.)

მამაშე. დადლილი ხარ, ჩემი კარგო, ჩემი საზრადო გოგონავ (აკოცებს.) ადრე უნდა დამევე ხილზე.

0605. ბავშვს ხინდავ?

მამაშე. ხინდავს. მაგრამ ვერ ახევენებს. გახსენებავ, ჩემი კარგო, ხელ მიწდა ვითარა და ხან შენ არა ხარ სახლში, ხან მე არ მყოლია... იცი, ბავშვის ოთახს ცოტა ცუდია და ნებტარი. შენი ოთახი კი შედამოხრბილია მოხუხის ჩემი კარგო, ძვირფასო, რა აქნება, იღვას ოთახში რომ ვადახოდე?

0605 (ვერ გაუგია, რას ეუბნება ნატაშა). ხად? ისმის, რეკორ უახლოვდება სახლს ევერების ქორტინი ვტლი.

მამაშე. დროგებო შენა ოთახი ზიხიკს დუდომე, შენ კი ოღვასთან ვადდი... ანდრე საუვარელო ბავშვია! დღეს ვუბნებხი: „ჩემი ზიხიკ, ჩემი ზიხიკ!“ ეს კი შემომურებს თავისი უცოდეული თვალბეით. ზარის ხმა ისმის.

აღბათ ოღვა, რეკორ დავევიანა!

მომალე ნატაშასთან მიდის და ჩემად ელამარკება.

მამაშე. მარტოხოზივო! ხარხელი კაცია. მარტოხოპოვი მოხულა და სახეარნოდ მგამატებეა (იცილს.) რა უცნაურებია არაან ეს მამაკაცები...

კოდეე ზარის ხმა ისმის.

კოდეე ვილაც მოვიდა. რა აქნება ცოტა ხნით რომ წავიდე? (მოახლენ.) უთხარა, ახლავე გამოვარ-თქო.

რეკე ზარი.

რეკავენ... ოღვა, აღბათ... (მიდის.)

მომალე ვარბის, ირინა ჩაფიქრებული ზის, შემოდინან კულოგინი და ოღვა, ვერმინინი მოჰყვება მათ.

კულოგინი. ერთმან თქვენ კი ამოხბდით, ხალხის მართავნი.

მამაშე. უცნაურია. ნახვარა ხათბს წინ წავედო აქედან და ქარ კოდეე მამინ ელოდებოდნენ ხეარკებს...

0605. ვეღარა წავადო.

ნაბაბს. რა არ გეხმის, ძვირფასო, ერთი გაუთ-
ლელი სოფელი ქალაქი და თვითონვე იგი, რომ არ
ჯვარდება, წყვილებს¹ თავისთვის სოფელში. აჰს
ველოდავებით, მე წესბაგი მიუყარას, საბლში ზედ-
მეტა არაინ დაფინახო. (ლოკაზე ხელს მოუთათუ-
ნებს.) დაიდალე. შე საბალო! დაიდალა ჩვენი ვაჟ-
ნაზის უფროსი! ზემი სოფრკა რომ ვაჩრებდა და
ვაძნაწაში დაიწყებს სწავლას, მაშინ შეგშინდება
შენი.

ოლბა. არ ვიქნები ვაჟნაზის უფროსი.
ნაბაბს. ავარჩევან, ოლიკა, ვაღაწვეტალია.

ოლბა. ურას ვოტევი არ შემიძლია... არ შემიძ-
ლია ამის ატანა (წყაღს სვამს.) შენ ახლა ისე უხეზად
მოაქვენი ვაღიბა... მაიატე, მაგარა... ამას ვერ ავი-
ტან... თვლი დამხსნელდა...

ნაბაბს (აღღვებით). მაიატე, ოლია, მაიატე...
არ შეგინდა, ისე იუ გეწვენებოდა...

მაშა დღება. ბალის ხელს დაიკლებს და ვაქირე-
ბული ვაღის.

ოლბა. ვაგე, ზემო კარგო... ჩვენ, ალბათ, უცნა-
ურად ვართ ვარდლები, მაგარ ამის ატანა არ შე-
მიძლია. ეს რა საქციელია, როგორ უფროსი, არ შე-
მიძლია, სიკაცებუ ადარ მინდა, აღარაფერი აღარ
მინდა საგროოდ...

ნაბაბს. მაიატე, მაიატე... (სკონის.)

ოლბა. უოველგარი, თუნდაც ერთი ზეწო სხეუ-
ზე, უამრებდ ნაქაშა სიტყვა მოხვედრებს ნიკარგავს...
ნაბაბს. მარიალია, ალბათ შეტარებდა მომიჯიღა,
მაგარა, დაეთანხმე, არაფერი დასეულება, ანფისამ
რომ სოფელში ავსიკარს.

ოლბა. ვაღია ოცდაათი წელია ზენთან ცხო-
ვობს.

ნაბაბს. მეტე, ახლა რაში ვვარგია, ან მე არ მე-
ხმის შენი, ან შენ არ ვინდა ვაყოფო. ახლა რაში ვა-
კელება შეურღლია? ან წახ, ან ზუზურად სისიავს.

ოლბა. ოფებს, მეტე.

ნაბაბს (ვაკირებით). როგორ თუ ოფებს? მო-
სამხუერე ოფებს? (სტემლობირეული.) არ შეხმის
შენი, ოლია. ვამდელც შეავს, ძიავც, მოხლდც და
შეარეულც— ეს დედაზერა, რიდასთვის ვვარგდება,
რადისთვის?

ისე ვანგაშის ზმა ისმის.

ოლბა. ანაღამ ანო წილთ მაინც დაებრდება.

ნაბაბს. ჩვენ უხდა შეუთანხმდეთ, ოლია. შენ ვა-
ნაზაში უფროსი, მე — ოქაში. შენ სწავლის სა-
ქმეს მოუარე. მე — ოქას ვაუბრებები და თუ რაშეს
მისამხუერებზე გეუბნები, ესე იგი ვიცი, რასაც ვა-
ხმობ, მე ვიცი, რასაც ვაძიებ... ვაქირებ, სეაღიდან
ჩემმა თვალმა აღარ დაინახო ეს ქურდებისა და უ-
დანი მდებარე (ფეხებს აბაკუნებს.) წუ მიწლით
ნერგებს! წუ მალიანებო. (გარს მიღის.) იყოფე,
შენ თუ ქვედა ითახე ან ვადახუელ, ჩვენ გაუთავე-
ბელი მხუბი გექნება. ეს საშინალება.

შემოდის კულონი.

კულონი. ხად არას მაშინ დროა, შენ წყავდეთ.
თქვეს, ჩაწარადო ხანძარი (იზმორება.) მხოლოდ
ერთი ვარტლი დამწვარა, — ისეთი ქარი ავი, მე-
ჯონა, მიღე ქაღაი დაიწვებოდა. (ქდება.) დავი-
კანდუ, ზემო ოლიკა. ხსნარ ვუჭობ, მაშა რომ
არა, შენ შეგირთავდი, შენ ისეთი კარგი ხარ... ეს,
ვაქრადი. (მიატრებს.)

ოლბა. რა?

კულონი. თითქოს ვანებს ვაახა ექიმმა, სე, ვა-
ლუშლია. თითქოს ქარზე ხეამს (დგება წინ,
აქეთ მიდის... გეხმით? მო... მოდეს (იღერს.) დე-
რაჩი ჩემო, რასა მკავს. უნდა დავეძლიო... (ქედის
კარადსთან და კეთხეში დგება.) ეს ვაქრადი...
ოლბა. არა წელია არ დაუღუპარ, ახლა ახლა და
გარბაშია ვაქიოტარ... (ნატაშისთან ერთად ოთახის
სიღრმისკენ მიდის.)

შემოდის ზებუტკინი, სიმპურაღე არ ეტეობა.
ოთახს ვადარს, შეგირდება, მიხედ-მოიხედავს, მე-
რე პირსახანთან მიღის და ხელუბს იმანს.

მაშაბტინი (კულოდ). ეშმაკმა დასწვევლოს უვა-
ლია, დღახარის ეშმაკმა... აქაოდა ექიმი ვარ, მკე-
ლიათ, უველგარის ვაქურება შემიძლია. მე კი არა-
ფერა არ ვიცი. რაც ვიცი, სულ, სუველაფერი
დამაწვედა, აღარაფერი მახსოვს.

ოლბა და ნატაშა შეუმწვევალად გადიან.

ეშმაკ დაღახარის, გასულ ოთხშაბათს ერთ ავად-
შეოვ ქალთან ვიყავი, ვერაფერი ვუშედე, მოკვდა.
სხადია, მისი სიკვდილია ზემი ბრალია. დიას... ამ
ოპო-იდებუთიოდე წლის წინათ რადაც კიდეც ვი-
ციოდი, ახლა უკვე აღარაფერი მახსოვს, აღარაფერი.
აქნებ არც ვარ ადამიანი და შეგებება, რომ ზღუ-
დებს მაქვს, თავიე მადგას მხარებზე. აქნებ, სინამდვი-
ლეში არც ვარხვობს საერთოდ და მხოლოდ შეგე-
ნება, რომ დავდგარ, ვქა, მინავს (ტრისს.) ო. ნე-
ტა მართლა არ ვარხვობდე (წყვეტს ტრისს. კუ-
ლოდ.) ეშმაკმა იცი... სამი დღის წინ კლხეში შექ-
სნარზე და ვოლტერზე ღამარაკობდნენ, ბლლი მე
არც ერთის არაფერი არ წამეკითხავს, თავი კი ისე
დავიტარე, თითქოს უველაფერი ვიციოდ. სხვებიც ისე
მოიქმნენ. რა სისახლეა! რა სიმდაბლესი ის ქალიც
ვამახსენდა, ზღუში რომ ჩამატედა, ოთხშაბათს, უვე-
ლაფერი ვამახსენდა და ვუღო ანგეღრა, თავი შე-
გეზღდა... ვაწედი და ვამოვებერი...

შემოდან ირინა, ვერშინი და ტრუნენაბი, ტუ-
ზენასს ახალი, მიღური სამოქალაქო ტანსაცმელი
ავცია.

ირინა. აქ დავხსდეთ. არაინ შეგაწუხებს.

მარშინი. კარისკაცები რომ არ უოფილევენენ,
მოულო ქალაქი ვაღაწვევებოდა. ნამდვილად იყოჩა-
ღეს. (სამოვებებისკენ ხელუბს იფნერეტს.) კარგი
ბიჭები არაინ ძალიან იყოჩაღეს!

კულონი (სათარიღან გამოდის). რომელია საათია,
ვატრებო?

ტრუნენაბი. რაში დაიწყო. თენდება.

ირინა. დაჩახე ხავსე, წახულის არაინ ამირებს
ეს თქვენი ხილიონიე იქ წახ... (ზებუტკინს.) ექიმო,
წილი და დაიძინეთ!

მაშაბტინი. არა მინავს... მადლობს მოვასხენებო.
(წერს ივარტებს.)

კულონი (იციონს). ვამობრფუტლხარ. ივან რი-
მინი! (მხარზე ხელს დაქრავს.) უოჩად, in vino ve-
ritate, როგორც, ძველები იტყვიდნენ.

ტრუნენაბი. მანძარი დაზარალებულთა სახარებ-
ლოდ კონტრესი ვაძარბავს მობივან.

ირინა. რა ძაღლები ამარებო?

ტრუნენაბი. თუ მოვირდომებო, მოვტენიათ ძა-
ღებს. მარია ხერგევენა, ზემი აზრით, საუხუბოდ უ-
ჩავს რიადზე...

¹ ლეონოია ვეშპარტება. (ლათ.)

კალმინინი, ხავეცილი ურავსი
იჩინება. ახლა ამოვიხ. ხშირ იყო წელი, თო-
თი არ დაუტარებია...
ტაშაშინინი. ამ ჩვენს ქალაქში შუბიას არავის
არაფერი გავიხსენებ. ხამაგოროდ მე, მე შეხვების და, პა-
ტროსხებს ვეფიცებით, რომ მარია სერგეევნა, შეი-
ძლება იტყვას, ძალიან უმოკლესი შეშარულდებულია.
კალმინინი. მე მანა ძალიან მიყვარს. მართალი
ხრანდებით, ხავეცილი ქალია.
ტაშაშინინი. ასე ზრწინავალდ ურავადე და იყო-
დე, შენი არავის ეხმოს, შენთან
კალმინინი (აშოიხობებს). მართალი ხრანდებით,
მაგრამ უბრძოლველი ხომ არ იქნება, რომ დაუტარას?

პაუზა.

სატონებო, მე ამ საქმის არაფერი ვამეცხება. იქნებ
ამაში უფრო არაფერია, პირაქით, მაგრამ ერთი რამ
უნდა მოგახსენოთ, ჩვენი დირექტორი კარგი ადამი-
ანია, ძალიანაც კარგი, უწყვეტის, ოღონდ ისეთი
შეზღვევლებით აქვს. დაახ. ეს საქმე მას არ ეხება,
მაგრამ მაინც, თუ ვნებავთ, მოველაპარაკებო.
გეზუტარკონი ფაფურის საათს იღებს და ათვლი-
ერებს.
პარმინინი. ხუდ ვაგებრდღვარ. ადამიანს ადარ
ვედვარ.

პაუზა.

გუშინ უფრო მოვკარა, თითქოს ჩვენი ბრავადა ხა-
დედო შორს გადასვითო. ზოგი პოლიციის სამეფოს
ამბოს, ზოგი — ჩიტას.

ტაშაშინინი. შეც ვაგვიც. აი, მაშინ მოლად ვაშო-
ურვებდა აქურობა.
იჩინება. ჰყვარა წყალთ.

განაშტინინი (საათი უფარდება ხელთან და იმს-
ტრება). დამოხვარა!

პაუზა. ვეღლა შეწყნებულნი და შეცნებულნი.
კალმინინი (წამსხურეებს კრფს). როგორ გატე-
ხეთ ასეთი ძვირფასი ნივთი ამ, ივან არამანა, ივან
რომანოი მოლდ მონღოთ ურავაყვარა.

იჩინება. დედაჩემის საათი იყო.

განაშტინინი. აღხათ იყო, დადა ამბავი იქნებ
არც ვამიტყვიან და ვერავენება, რომ ვატებუ. იქნებ,
საერთოდ ვეგრევენება რომ ვარხებობთ. სინამდვილე-
ში კი არ ვარხებობთ, მე არაფერია არ ვიცი, არავინ
არაფერია არ იცი. (კართან.) რას მომზარებობხართ?
აი. ნატაშამ სიუვარაფლობას ვაბას პროტოპოპოვთან,
თქვენ კი ვერ შედევთ... სხედვართ აქ და ვერაფერს
ხედვართ, ნატაშამ კი სიუვარაფლობას ვაბას პროტო-
პოპოვთან (მღერის.) ფინაკს ხომ არ მიაჩნებოდა...
(მოდს.)

პარმინინი დიახ... (იციონს.) ურველადე ერთობ
საოცარად

პაუზა.

ხანძარი რომ დაიწყო, მაშინვე ვაგაჭეცი, მივდი,
უხადე ჩვენი სახლი უფრადე დეას, არავითარი სა-
ფრთხე არ იღებს. ჩემი გოგონები კი სიკვდილებს ამარა
კართან ატუზულან, ცოლად არხად ჩანს, არველადე ხა-
ლბი ირევა, დარბიან ცხენები, ძაღლები, დგანან ჩემი
გოგონები შეშინებულნი, დამფრთხალი სახეებით და

თითქოს იხვეწებან, ვაშვედლოო. ამის დახმარებ
გული შენეუქშია. დეარტი ჩემი, ვადეჩე, რომდენ
ჩამის გადატანა მოუხდებათ ჩემს შვადლებს მთელი ს-
ცილებლის მანძილზე-მეთქი, ორავებს დედაყვე, ცალი... და
ვაიქეცი, თან მაინც ამაზე ვუფროსხდენი ჩემთვის ვა-
ნაადელი და გადახატანი ელოდებან-მეთქი... სიკვდი-
ცხლებს.

ვანავის ხმა. პაუზა.
მოკვდი თქვენთან, ჩემი ცოლი აქ დამხედა, კვიის და
წივის, ერთი ამბავშია.

შემოდის მამა ბაღიშოი ზელში და დეიანზე ქდება
პოდა, რომ დეიანზე, როგორ იუვენე ატუზული კა-
რთან ჩემი ნახვებადზეშედი გოგონები, როგორ იყო
გადაწითლებული ცეცხლის აღისგან მოედი ქუხა, რა
საზარელი ღირანცელი იფა ირგვლივ, ვაიქეჩე, ად-
ხათ მსგავსი რამ ხდებოდა-მეთქი, მრავალი წლის
წინათაც, როცა მტარი მოულოდნელად ვეხსმინდა
თავს, განმარცვავდა, ცეცხლს ვაიქედებოდა. კაცმა რომ
იქვას, რამდენად სხვაობას წარსილას და დღევანდელ
დღეს შორის! ვაფლის კიდეც ცოტა დრო, დაახლო-
ებით ორას-სამასი წელი და ჩვენს დღევანდელ ცხო-
ვრებასაც ასევე კრძალვით და აირნათ შეხედვარ.
ურველადე დღევანდელი ძაღლე მოჩე, მოუხეზვად,
მოუწესრიგებლად და უწყაურად მოგევენებათ. ო,
აღხათ, რა ცხოვრება იქნება მომავალში, რა ცხოვ-
რება (იციონს.) მამატო, მე იმე შევტოვებ ფილი-
სოფიაში. ნება მომეცით, ვაწვარტო, ხატონებო, სა-
შინლად მომხედა ვიფილოსოფოსო. რატომდაც ასე
გუნებაზე დავდექა.

პაუზა.

თქვენ რა, დავებინა? იმას ვამბობდი, რა ცხოვრება
იქნება-მეთქი ახა, წარმოიფანება... თქვენწიარი ამ-
ქამად ქალაქში მხოლოდ სამაი მაგრამ შემდგომ თა-
ობებში შეტი იქნება, ისინი იმბატენ, განრავდებუ-
ან... დადგება დრო, როცა ურველადე თქვენი სურვი-
ლის მიხედვით იქნება, ცხოვრებას თქვენებურად და-
იწყებენ, მერე ეხეც მოძველებს და თქვენზე უფრო-
ეს თაობებს წარმოუდენ. (იციონს.) დღეს რაღაც ვაწ-
საქურობულ გუნებაზე ვარ. საშინლად მწუხრია სო-
ციებულ... (მღერის.) Я уже все возрастаю по-
рхми, се поорыме благотворим...

მამა. ტრა-ტრა-ტრა...
პარმინინი. ტრა-ტრა...
მამა. ტრა-რა რა...

პარმინინი. ტრა-ტრა-ტრა. (იციონს.)
შემოდის ფელტოტი.
ფელტოტი (ცეცხლს). ურველადე დამეწვია არა-
ფერა შეჩრახ!

იციონა.
იჩინება. რა დროს ზემარბია, მართლა არაფერია არ
ვადავარჩათ?

ფელტოტი (იციონს). არა, არაფერია. ვიტარაც და-
იწვა. ფოტოგრაფიაც და მოედი ჩემი წერალებიც—
უნის წიწკარი მინდოდა თქვენთვის მერტუბინა —
ისიც დაიწვა.

შემოდის სოლონი.
იჩინება. არა, არა, ვანილი ვასილი, არ შენობე-
დეთ, ვანილი, მინარმადო, არ შეიძლება.
სოლონი. ხარობისათვის შეიძლება, ჩემთვის არა?
რატომ?

304306060. მართლაც, დროა წავადეთ ჩაპტებს ხანძარს?

სოლომონი. აქრობენ. არა, მიკერს და ვერ გამოვიდა. რატომ შეაძლება ხარონი შემოვიდეს, მე კი — არა? (ქონიდან სუნამოს იღებს და — ისტურებს.)

304306060. ტრამ-ტამ-ტამ?

მამზ. ტრამ-ტამ.

304306060 (იერის. სოლომონის). დაჩხაპნი გავი-
დეთ.

სოლომონი, კეილი, არც ეს არის დასაჯარა წინა-
დადება. ეს არა შეგაძლია უკეთ განვავტრო. ოდ-
ნოდ შეშინა, ხატები არ დავადარებოთ (უყურებს
ტუნუნასს.) ჭუ. ჭუ. ჭუ... (ვერწინინთან და ფედო-
ტიკთან ერთად გადის.)

იონი. როგორ გამოლა ოთახი ვასილი ვასილიანა,
(გაოცებულ) ხარონს ჩახსენებთ? ხარონი!
ტაშენახნი (გამოცხიზღდება). იხე დავიდადე-
რომ... აფერის ქარხანა... რე გვეწინათ, არ ვეროდე-
გადაწვეტილი საქმეა, ახლი მომავალში აფერის ქა-
რხანაში მივდივარ სამუშაოდ... უკვე შეფუთაწმდი,
(იონისა, ნახად.) ფერი არ გადავიდ. დემართო ზემო,
რა მშვენიერი, რა მომხიბლავ ხარო... თქვენი ფერ-
მართალი სახე პარადანარ ანათებს ამ სიხვედრეში. არ
შეშინოთ ვეფერო თქვენს ჩაღვლიან, ცხოვრებით
უქმყოფელი თვალებს, წამოიყვებით, წყავადეთ და
ერთად ვიზრდით.

მამზ. ნაკლავი ლევიკარ, წადით აქედან.

ტაშენახნი (სოლომონი). აქ ხარო? ვერ დავინა-
ხეთ. (ხელზე კურნის იონისა.) ვეშვიდობხებით, მი-
ვდივარ... გავურბები, იონა და იუთ, რა განახსენდა,
დადე ხნის წინათ, ერთ-ერთი თქვენს დღესიზე თქვენ
იხეთი ხალხის და აღტაცებით ღამაჩაკობდით შრი-
მის სიხარულზე... რა ზედწივრად დამესახა მამან მო-
მავალი ცხოვრება. სად წავიდა ის ზედწივრე ცხოვ-
რება? (ხელზე კურნის.) თვალზე ცრემლით ავფრთო.
დაწვეთი, დაიწყოთ, თენდება კოდეც ნებას თუ მო-
ცხობ. ჩემს სიოცებებს თქვენთან დავადადე.

მამზ. ნაკლავი ლევიკარ, გვეყოფათ, წადით!

ტაშენახნი. მივდივარ... (მიდის.)

მამზ (წუხება). გძინავს, ფეოდორ?

კულონიძე. ჰა?

მამზ. ზინ წადი.

კულონიძე. ჩემი ხეყვარელი, ჩემი ძვირფასო მა-
შა...

იონი. დაადა მამა, მოეშვა, დაასვენე.

კულონიძე. ახლავე წავალ... ჩემი კარგი, ჩემი
მშვენიერი ცოლი... მიყვარხარ, ჩემი ერთადერთო...
მამზ (გუჯარებლი). Amo, amas, amat, amantus,
amatis, amanti.

კულონიძე (იერის). არა, მართლა, ხალხი კალი
ხარ. შევიდა წელი ჩემი ცოლი ხარ და ახე შეწინა,
თითქმის გუწონ დავაწერეთ ქვარი. პატარონებს გე-
ფიცებო, არა, დემარტონი, ხალხი კალი ხარ. კმა-
ყოფილი ვარ, კმაყოფილი, კმაყოფილი!
მამზ. მომხერად, მომხერად, მომხერად... (წე-
მოქდება.) თვადან არ გამოიღებ... ღერსმანეთი ჩა-
ჩეკება და ტარის მიხურდავს... გავიციებს შეიძლება,
ვერ ვაფრუწებო, ანდრეაზე ვაზიბო... სახლდ ბანკში
დავირთავ. ფული კი მომსა ცლმად ჩაიქნას, მაგრამ
ეს სახლი მარტო მას ზომ არ გუფუნის, ჩვენია, იო-

ხეხელს წესებო ადამიანი თუა. ეს უნდა ასობდეს.
კულონიძე. კარგი ერთი, მამა! რად გავაფრუწებ
სახლს? ანდრეაზე ვეღარ ვეღარ ვეღარ ვეღარ ვეღარ ვეღარ
ლი მოუშარბობს

კულონიძე
კულონიძე

მამზ. არა, ეს მამაც აღმაშფოთებელი ამხანაგა
(იხე წუხება.)
კულონიძე. მე და შენ არადრე გვიკარო. მე ვინ-
ნახაში ვეღარო, კერძო მოწოდებები მყავს... ერ-
თი პატარონი, უბრალო ადამიანი ვარ... როგორც
იტყვიან.

მამზ. მე განა რამეს ვიხივლობ, მაგრამ უსამარ-
თლობს მათოფებს.

პაუზა.

წადი, ფეოდორ.

კულონიძე (კურნის). დადალი ხარ, ნახევარი ხა-
თის დასვენება გვეყოფ. მე ხაღვე ჩამოვდები, და
ველიდები. დაიძინე... (მიდის.) კმაყოფილი ვარ, კმა-
ყოფილი, კმაყოფილი (გადის.).

იონი. მართლაც, როგორ დამწივრებდა ჩვენი
ანდრეა, როგორ გასაცოდიდა და დაჩხაპნა ამ ქა-
ლის ბეგადი. ერთ დროს პიროვნობისთვის ოცენ-
ბივდა, გუწონ კი თავს იმით აწონებდა, ზოლოს და
ზოლოს, ერბოსს გამოცხიზღების წევრად ამირჩივო. ან-
დრეა გავცოცხლებს წევრია, ზოლო პიროვნობითა თა-
ვმდობრავ... თვლი ქალკია ღამაჩაკობს და დასციანს
ამის გამო... ეს კი ვერაფერს ვერ ზედება... ახლაც,
ვეღლა გამოვიდა, ეს კი ზის თავის ოთახში და უა-
რავს თავისთვის ვილინიობ. (ნერვიულად) რა სა-
შინედლება, საშინედლება, საშინედლება (ტრისა) აღ-
არ შემიძლია, არ შემიძლია მეტის ატანა... აღარ შე-
მიძლია...

შეშინდის ოღვა და თვისი მაცოდის დაღაცებას
იწყებს.

(ჩამაშლდა კეთილნებს.) მომამოჩეთ, მომამოჩეთ აქ-
აფერისა, მეტე აღარ შემიძლია...

იონი. (შეშინებულ). იონა, რა დაგეშარბა, რა
მოკავიდა, ძვირფასო!

იონი. (კეთილნით). სად? სად წავიდა, სად გაქრა
უოვლადე? სად? ი, დემართო ზემო, დემართო ჩემი!
ვეღლაფერი დამაწაფდა, აშეწილა თვაში... ამომი-
ცვადებ... იხეთ კი აღარ მახსოვს, როგორ არის იტა-
ლოურად ფანქარა, ან ჰერი... ვეღლაფერი მავაწედება,
დლითოდე, თანდთან, ცხოვრება კი მიდის და ად-
არბობდეს დახრებდება, აღარსობდეს, ვერასოდეს ვერ
ვეღარბებო მისკოც... ვეღდა, ვერ ვეღარბებო...

იონი. ძვირფასო, ძვირფასო...

იონი. (თავს იკავებს). ი, რა უბედური ვარ... ვე-
ღარ ვეღარო. აღარ ვიღაროვებ. კმათ, კმათ! ტეღე-
გრადო ზომ ვანხე, ახლა ქალკის გამოცხიზღება ვმხა-
ხობო და მძოდ, მეზოღება ვეღლაფერი, რასაც
ვაიციებო... წელს ოცდობის გავხდებო, რამდენი ხა-
ნია, ვეღარო. გონება გამოიყვრება, გავხდო, რას და-
ვემგავებ, დავებრებო და არადრე, არავითარი, არა-
ვითარი კმაყოფილება არ მიმიღია. დრო კი მიდის
და იხეთი შეგარბება მკეხს, თითქმის ნამდვილ, მშვე-
ნიერ ცხოვრებას ვწირებდა, ვერაფერს რადე საშინ-
ენლო ფურცელისაზე მავეწივებო. სიყვარულე ვარ
მისული, მიკერს, ამდენ ხანს რამ მათოცებდა, საჯი
როგორ არ მოკავიდა?

1 მიყვარხარ, მიყვარს, უყვარს და ა. შ. (ლათ.)

მღვ. ნუ ტარი, ჩემო გოგო, ნუ ტარი... მეტი აღარ შეიძლება.

ირინე. აღარ ვტარი, არ ვტარი... გვეოცხა... ხომ ხედავ, უკვე აღარ ვტარი... თავი დამინებე...

მღვ. არინა, სავაერდო, გამოგონე, როგორც დას, როგორც შეგონებას, ისე გუბუნები, მე თუ მკითხავ, უნდა ვაპყვე ხარისს!

ირინა ჩუმიად ტრის.

შენ მას პატივს სცემ, ადსახე... მეტი რა, რომ შეუხდეთა, სამავეროდ, პატრონა, წესიერი აღმზიანია... ქალი სიუყვარულითის არ იხივდება, ირინა, მოკარდობის აღსარდებისთვის თხოვდება. უკვედ შეიხივება, მე ასე ვფიქრობ და ასე უსაყვარლოდ ვაპირებ გათხოვებას. ხუდ ერთი, ვინც არ უნდა მხოვრის ცოდობა, ვაუკუბი, ძლივდ პატიოსანი კაცო იყოს. თუნდაც ზებერ...

ირინე, როგორ ველოდებოდა მოსიყვანე ვადასვლის. ვფიქრობდი, შეხვდებოდა ჩემთვის სისურველ ვინმეს... როგორც ვიცნებოხდი წინადაც, როგორც მიყვარდა... და ახ, უკვედაც გამოცრუდა... უნდაყოფარ სისურველად.

მღვ. (მოეხვევა). ჩემო ძვირფასო, ჩემო სავაერდო დეო! კარად შეხსის შენი. ხარისმა რომ სამხედრო სამსახურა მოატყა და სამოქალაქო ტანსაცმელში გამოწყობილი გამოვეცხდა, ცუდად გავხედი. ცრემლი ვერ შეიკავე... რა გატრობითი! — მკითხა. ხომ ვერ ვეტყობდი, რა უწინ ცოდობარითი. მაგრამ, ღვთის წყალობით, შენი ქმარი თუ გახსდება, თავს ზედმეტად ვიკარნობ, ეს ხუდ სხვა ამბავი აქნება, ხუდ სხვა.

მარყვანა კაროდან გამოდის ნატამა, მის სანთელი უტრავს, ჩემად ვადაულის სტენს მარტყნა კარით სავც.

მამა (წამოყდება). ცეცხლის წამოღებულაფთ არ დადა?

მღვ. მამატე, მაგრამ ცოტა ვაქლია, მამა. ჩვენს რკაში უადაღე ხუდელი შენ ხარ.

სუბ.

მამა. რადა უნდა ვაგამზილოთ, ძვირფასო დეო. ხუდო შეუტყუბა. თქვენ თუ ვაგამზილო, მხოლოდ თქვენ, სხვას ვის ვეტყუო... მხოლოდ თქვენ (ჩემად) ეს ჩემი სიადუღელია. მაგრამ თქვენ უადაღერი უნდა იყოდეო... ვერ დაგამზილო...

სუბ.

მე მიყვარს, მიყვარს... მიყვარს ერთი კაცი... ის ხუდ ცოტა ხნის წინ აქ იყო... ერთი სიტყვით, ვერშინინა მიყვარს...

მღვ. (თეფრის ვეფარება) გაჩემდი, ხუდერთია, არ ვიხვენ.

მამა. არ მეშვება. (თავზე ხელებს წაიღებს.) თავადან ასიხებუდი მომეხვენა, მეტი შეშებარდა... მეტი შემიყვარდა... შემიყვარდა მისი ხმა, ღმარაკო, მისი ვაჟებო, მისი რარ ვაგონი.

მღვ. (თეფრის იქით). არაფერი არ შეხსის, რა სისურველად ვინდა, თქვა, მე ვინც არ ვიხვენ.

მამა. შენ ხუდელი ხარ, ილია. რადაც მიყვარს, ესე იგი, ეს ცოდობა ზემო ხედა. ჩემი ხუდერი... იმასაც უკუყვარდა... სანაინდება, არა? ცუდი ამბავია?

(ირინას ხელს მოაკიდებს და მიიზიდება.) ჩემო ძვირფასო... ვინ იცის, როგორ ვაუღვედი ჩვენი ცხოვრებას, რა აქნება? რომის რომ კოხუღობი, დიდა ხნის ცნობილ და მოყველდებულ ამბავი ვაგონო, უნდა ღაფერი ისეთი იოლია, ვასახევი. იღონე... ჩემო... თონ შეგუყვარდება, მამას მიხედვით, რომ არაფერიც არ გეხსის, არაფერიც არ იცი, ვერც სხვა ვარჩევს რაზე და შენი სიყვე თვითონ უნდა ვადაწყვიტო... ჩემო კარგები, ჩემო დეო... მე ვაგვეფიცი. ეს იყო და ეს, ახლა დაუღმუღებო... ახლა ვაგოლის შეუღოღითი ხუდ მადუღარე ვაქნები... დეილი... დეილი... დეილი...

შემოდის ანდრეი, უკან ფერაპონტი მოსდევს.

ანდრეი (ვაჟებებით). ვერ ვაფიცი რა ვინდა, წესიერად მოხარია.

მირაპონტი. (კარში, მოუთმუნლად). ანდრეი ზეგაფიცი, უკვე ათქერ მიინ მოვახსენებო.

ანდრეი. ქერ ერთი, მე შენთვის ანდრეი ზერგვეფიცი კი არა, თქვენი მადლეოღობისალება ვარ!

მირაპონტი. შეხანჩებები, თქვენო მადლეობილება, ვიხივენ, ნება მოგვეცით, მდინარეზე ხადიო ჩავაფიციო. იარჩემ იხივდნა ვხის შემოიღა უბუღებო, რომ დეილი ვაქუნდენ.

ანდრეი. კეთილი, უბნარი, კარგი-ოქი.

ფერაპონტი მიდის.

მიმბუზრებს თავი. ილდა ხად არის?

ილდა თეფრის იქიდან ვაგოლის.

კარადის ვასადებისთვის მოვედი, ჩემი დამყარება მგინი, შენი უნდა გქონდეს ისეთი პატარა ვამაღება.

ილდა უბნოდ აქედის ვასაღებს. ირინა თავის თეფრის მოეფარება.

სუბ.

რამოდნა ხანარა ეფილია ქრება ხუდ-ნუდა, ვემაქა დაღსუტრობი, ფერაპონტიმ ვეულო მომავანინა და მეც სისურველდ მოხარია... თქვენი მადლეოღობისალება-მეთქი.

სუბ.

ილია, რატომ დეშხარ? არ არის ახლა ამის დრო, სისურველდეს ავეუო და ტეფოღ-უბარადოდ ვებუტობი ერთმანეთს. ჩვენი-ჩვენი გვეოცხო უველას. მამა აქ არის, ირინაც, მოდა, შეხანიშავაი, უველა ერთად ვარო და მიდით, გუღაბ-დიდად ვიღამარაკოთ. მოხარით, რა არ მოგწონი ჩემი?

მღვ. თავი დაგვანებე, ანდრეოშა. ხუდ ვიღამარაკოთ. (ნერეოულად.) მამებ დამეა.

ანდრეი (ძალზე შეცდუნებულია). ხუ დედაც, მე სრულად მშვიდად ვეყოფებოთ: რა არ მოგწონი? ავ, ეს არა ვარ, მოხარია.

ამის ვერშინინის ხმა: „ტრამ-ტრამ-ტამ!“

მამა (დგება, ხმაღლია). ტრამ-ტრამი (ილდას.) მშვიდობი, ილია, დეტირა იუოს შენი შეშე. (ვალის თეფრის უკან, კოტნის ირინას.) ტრამდა რიდა... მშვიდობი, ანდრეი. ვადა, დაღლილები არიან, თავი დაინებე, ხუდ მოვეღამარაკოთ... (მიდის.)

ოღბს, მართლაც, ანდრეშა, სახელიდ ვადავ-
დლო... (თეორის მოცუარება.) გვერინება...

ანდრეში, ერთს გეტყვით და ახლავ წავალ... ჯერ
ერთი, თქვენ ჩემი ცოლი და მოყვინო, ამას მე ქორ-
წინების პირველი დღიდანვე ვამჩნევ. ნატაშა ჩინე-
ბული, პატარასანი ადამიანია, პირდაპირი და კეთილ-
შობილი — აი, ჩემი პირი, მე ჩემი ცოლი მიუყარს
და პატავს ვეცემ — ვესმით? პატავს ვეცემ და მოვი-
თხოვ, რომ მას სხვებიც პატავისცემით ექცეოდნენ,
ვაშორებ, იგი პატარასანი, კეთილშობილი ადამიანია,
ხილი ის, რომ თქვენ რადიკალადცემით ფაშაე-
ფილი ხართ, მამაკაცი და, უხრადო ამიხება.

პაუზა.

მეორეს, თქვენ, თიქოს, ის ვაქეთ საწყევად, რომ
მე პიროვნობა არ ვახვია, არ ვავეუო მეცნიერე-
ბას, სამაგრიოდ, ერთბაშა ვსამხურობ, ერთბაშა ვამ-
გვიბის წყარო ვარ და ეს სამსახური ისეთივე წინადა
და სასაბოო საქმედ მიმაჩნია, როგორც მეცნიერებას
სამსახური. მე ერთბაშა ვამგვიბის წყარი ვარ და,
იცოდეთ, ვამაუბო კადვს ამით...

პაუზა.

მესამეს... კადვდ დამარსა ერთი სათქმელი... მართალია,
სახლა ისე დავაგირავე, თქვენთვის არ მოყოხავს...
დავაშავე, დობა, და ვთხოვთ, მამაკათო... სხვა გზა
არა მქონდა, ვადებო... ოდამოხუთებოთა თათსი მუშარ-
თა... მე კარბს ადარ ვთამაშობ. დიდი მანა თავა და-
ვანებე, მაგრამ მოთავარი, რითაც თავს ვამარბლებ ის
არბს, რომ თქვენ, პუნსისი იდებო, მე კი, ახე ვოქვათ,
შემოსხავდა არ გამაჩნია.

პაუზა.

კუდიზინი (კარში). მანა აქ ხომ არ არის? (შე-
ფოთებულა.) ხად არის? ფუნფარია... (მიღის.)
ანდრეში, არ მისმენენ. ნატაშა დღიებულა, პატ-
არასანი ადამიანია. (ვარბმდება და სცენაზე პილიტას
სცენა, მეგრ შეჩერდება.) ცოლი რომ შევართო, ვფი-
ქრობო, ზედმეტად ვიპოვებო-შოქო... აველანი
ზედმეტად ვაქვებო-მეოქო... მაგრამ, დმერთი ჩე-
მო... (ტრისი.) ჩემი საუყარელო მეგო, ძვირფასო
მეგო, არ დამოქარო, არა... (მიღის.)

კუდიზინი (კარში, შემოფოთებით). ხად არის მა-
ნა? აქ არ არის? ხოქარია. (მიღის.)

ისმის განკავის ხმა. სცენა ცარიელია.

ირინა. (თეორის იქით). ოღაი ვინ ვეოკუნებს
ქვედადა?

ოღბს, ექმბ, მთვარალია.
ირინა. რა არეულია დამე.

პაუზა.

ოღბს (თეორიდან ვამოიბედვს). არ ვაყავია?
ზარავდა მიდისო ქალაქიდან, ხადღაც შორს ვადამ-
ეუო.

ოღბს. ვმარბო.

ირინა. ხელ ვამოვრტუვებოთ, ოღაი
ოღბს, მერე?

ირინა. ჩემი ძვირფასო, საუყარელო, მე პატავს

ვეცე, ვატავს ხარინს. ის შესანიშნავი ადამიანია,
ვავეები ცოლად, თანამა ვარ, რღონდ ჩემთვის
წავადეთ. ვევედრებო, წავიდეთ, მისკოვზე შეტრას-
ამქვენიდ არაფერია, წავიდეთ, ოღუქ [ქვეყნულ...]
კოქეა

განმარტობა

ფარდა

მეორედი მომხდებება

პროზორიების ძველი ბაღი. ნამეების გრძელი ზე-
ფისი პოლოს მდინარე მოჩანს. მდინარის გარშ-
ტყვა. მარჯვნივ სახლის ტერასა, მაგალიზე მოთლ-
ბი და კიკები დვას. ჩანს, შამანური უსვამო. ღღის
თარმეტა საათია. დროდდროს თითო-ორილა გამკლუ-
ლი ვადპურის ბაღს ქუნიდან მდინარისაკენ. სწრაფად
საიღის სუთიოდ ვარსკკო. ჩებტურთი უღარ-
დელ გუნებაზე, მთელი მოქმედების განმელობაში
ბაღსა სავარტელში ზის და ეღის, რიღის დამატებენ,
ქუნი ახტავს, ხელში რიბი უჭირავს. ირინა, უღვან-
ვაპარსული ექვლიანი, ველზე ჩამოყდებული ორღე-
ნით და ტუზუნახი ტერასაზე დვანან და კიბზე ჩამო-
მეაღ ფედოტკასა და რიღეს აცოლებენ, ორივე ოფ-
ცერს სამგზავრო ფორმა ავუო.

ბაზუნახში (ფედოტკას კოცნის). ძალიან მწუდება
ვრდო, ისე შეგავაფეთი. (რიღეს კოცნის.) კადვ
ერთხელ ვემწუადობებოთ, ძვირფასო!
ირინა. სახემიღის.

ფედოტკაში. სახემიღის კი არა, მწუადობით. ჩვენ
ერთბაშის ვერასოფეს ვედარ შეგხვდებოთ.

კუდიზინი. ვინ იცის. (თვალეხს იწმენდს, ოღამე-
ბა.) ხედავო, ცრემლიც მომარია.

ფედოტკაში. ათი-თხუთებო წლის შემდეგ? იქნებ
ვედარ ვაცნოთ ერთბაშით, ან თუ ვაცნობო, აღ-
ხათ ცოვად მივეხადებოთ... (სურათს უღებს.) ცრ-
თხელ კადვ. მირჩა და ვაოადე!
ირინა. შეგხვდებოთ ოღამე.

როდმ (ტუზუნახს ეხვევა). მეტს ვედარ განახეთ...
(ირინას ხელზე კოცნის.) ვედაფარსათვის დიდი მა-
ღლია!

ფედოტკაში (წყენით). მოიცი!

ბაზუნახში. ღვთის წუადობით, კადვ ვნახეთ ცრ-
თხათის. მოავწერეთ, აფოალებლად მოავწერეთ.

როდმ (თვალს შეეღებს ბაღს). მწუადობით, ზე-
ებო! (ვერის.) ექვი!

პაუზა.

მწუადობით, ექვი!
კუდიზინი. ვინ იცის, იქნებ პილიწეთი დაი-
ქაბეთ კადვ... პილიწელი ცოლი პილიწარად
მოავფერებაო — „კოხმე!“ (იკინის.)

ფედოტკაში (საათზე დაიხედავს). ერთი საათია
დავარა. ჩვენი პატარედან მხოლოდ სოფლიანი მამ-
ეუბა კარკას, ჩვენ სამწურობო ნაწილს მივეუბო.
დღეს ხამი პატარა მიღის, ზეად — კადვ ხამი.
დაწმუადება და დაწმარდება ქალაქი.

ბაზუნახში. თან ვამოვრტუვებო.

როდმ. მართა ხერტევენა ხადამ?
კუდიზინი. ხადუთა.

ფედოტკაში. უნდა ვამოვმწუადობო!

როდმ. მწუადობით, წავიდეთ, თორემ ცრემლს ვე-
დარ შევაკავებ... (სწრაფად ეხვევა ტუზუნახს და

კულიანის, კონის ობიანს ხელზე.) აქ დიდებულად ვგანზობილი თავს.

მადრიტში (კულიანის). ზემან სახსოვრად გქონდით. ფანჯარა უბის წინაგაია... წავედი... (მიდის, თან უკან იყურებთან.)

არად (ვერის). გე-პეი! კულმინი (გამაღლა). მშვიდობით!

სცენის სიღრმეში ფედოტიკა და როდე ხედებიან მასს და ვიხივებიან, მასა შთა მოჰყვება.

ირინა. წაგაღწე... (ტრასის ჰედა საფეხურზე წვება.)

ნაპოტინი. მე არ გამოგშვიდობენ, დავაფ- უდა.

ირინა. თქვენ ჩატომ არ გამოგშვიდობით? ნაპოტინი. ჩატომად მეც დამაყვდა. თუ- მცო მალე ვნახავ, ზედა მეც მივდივარ... კიდევ ერთი დღე დამჩნა. ერთი წლის შემდეგ სახსოვრად თავს დავანახებ, დავხრუნდება და დარჩენილ დღეებს თქვენს სვერდით ვაბატრებ. პენსიამდე ერთი წელი- დე მაქლია... (ერთ გაზუბს ქიბეში ინახავს, შერებს ამოიღებს.) დავიბრუნდებით და ჩემს ცხოვრებას დარწყვინადად შევცვლი... ისეთი წინაა, ძალიან, ძა- ლიან ისეთიანი ვაბატებ, ისეთი წესებარ...

ირინა. აღიბრუნდა, უნდა შევალთო, ძვარფსო, როგორმე უნდა შევალთო.

ნაპოტინი. დაახ, მეც ვგანზობი. (ლიღუნებს.) კულმინი. დიდი გამოცხვრატებელი ადამიანი ხართ!

ნაპოტინი. გამოხასწორებლად თქვენ რომ არ მოგვხარია?

ირინა (ფედოტის). უღვაწეაბრებულს ვერ გზუ- რებთ.

კულმინი. რა მიზად მერე?

ნაპოტინი. ენის წერზე მაქვს ის სიტყვა, რა- ხაც მივსჯავთ ხაზე, მაგრამ ვერ ვაპობს.

კულმინი. რა ვეწვობა. წებს ვერ დარღვევთ, ასეთი modus vivendi. ზენი დარქვტორი უღ- ვაწვანარსულია. მეც, როგორც კი ანსექტორად დამ- ნიწებს, მაშინვე ვავიარებ. ახარს არ მოსწონს, მაგ- რამ მე გე არ მაღარღებ. მე კმაყოფილი ვარ. მექ- ნება უღვაში, თუ არ შექნება, მე მაინც კმაყოფილი ვარ. (წდება.)

ბაღის სიღრმეში ანდრეი მშინარე ბავშვს წაბრ- რებს ბრტლით.

ირინა. ივან ჩომინი, ჩემო კარგო, კვილი, ძა- ლიან აფორიაქებელი ვარ, გუშინ ხაღში ყოფილხარო, მინახარი, ერთი რა მიზად აქ?

ნაპოტინი. არაფერად არ მომხდარა, ხაღაბარ- კოდეც არ ღირს (ვაზუბს კიბეზობს.) ხუღ ერთია. კულმინი. თქვეს, თითქოს სილიონი და ხარინი გუშინ თვებარს წინ, ხაღში შეხედუნეთ ერთმანეთს... ტუნანებში. კარგი ერთი როგორ ვეაღრებო... (ხელს ზაქუნებს და სახლში შედის.)

კულმინი. თვებარს წინ... სილიონი ხარინს რა- დეაზე ამხარებია, ხარინავე ვერ მოიუბნენია და რადაც ხაქუნე უოქვამს...

ნაპოტინი. არ ვატი. ყველაფერი სისულელია. კულმინი. რომელიც ხემაწარია მასწავლე- ბელმა მოწაფის ნაწერს რუსულად მოაწერა „ВЕР- ХИ“, მოწაფემ კი ამოკითხა „რენქმა“ — ვერა,

დაიწერადა წერათო... (იქინის.) ძალიან სახსოვრად- ამბობენ, სილიონის არინი უფვარს და ამის გამო შეიძლება ხარინა... ეს ვახავებიცა. არინა, მარ- დაც შეხანიშნავა არსებია. თითქოს მავს კიდევ მასა, მასხანათი იყოს ზოდვე ხაფიქრება. ჩადინდა, წერ- არინა, უფრო რბილი სახათისა ხარ, სულაც არაა რამ თქვას, მასხანად ძალიან კარგი ხათათი აქვს. მე მიყვარს მასა.

სცენის იქით, ბაღის სიღრმეშიან ისმის: „აუ! ეგე-პეი!“ ირინა (შერბობება). დღეს ყველაფერი ხაშინებს.

პაუზა.

უკაც ყველაფერი ხაგადაც. სადღის შემდეგ ვა- ვახანი ხარტ, მე და ხარინი ზედა ვარს დავიწერი და ხაგადე ვაფათ აფურს ქარხანაში, ზეც უკაც კო- ლაში ვაქნება, ახალ ცხოვრებას დავიწყებო. დღერთი შემეტი მასწავლებლად რამ მიღებდენ, გამოცდურე სინარღლისა და ხედნიერებასვან ვიბირე.

პაუზა.

მალე წაიღებენ ხარტ... კულმინი. ასე, ასე. თუმცა უოველადე არახ- რიოზულად მეტყვენება, ლიტონი იფეგია, სერაოზუ- ლისას ვერ ვხედავ. უოველ შემოხევევაში, სულთი და ვრულია ვაქრებება...

ნაპოტინი (გულანუყებული). ჩემო ხათო, ჩემო კარგო, ჩემო ძვარფსო... ისე შირს ვაქწიო, ვატი ვეღარ მოვეწვით. ხაშოგარით, როგორც ფარველი ვადარენინას, სეგერი, უმღურა ფარველი. ვაფარ- ნდით, ჩემო კარგებო, ვაფარნდით, დერბომა ხელი მიკავარიათ!

პაუზა.

უღვაში კი ტუვლიად მიიანახეთ, ფედოტო ილია.

კულმინი. კარგი ერთი (ობრავს.) აი, წაღენ დღეს სამხედრობისა და ცხოვრებას ისე მველ კალ- პობტ დუბარბდება. ვანც ახ უნდა თქვას, მასა კა- რვა, პატრონაწი ქალია, მე ას ძალიან მიყვარს და ხე- დის მიდღიერად ვარ... უოველ ადამიანს თავისი ხე- დი აქვს... აქ აქვარში, ვინმე კონსეტივა მახსოვრბს.

ერთად ვაწაუღობდით. ვინაწითს მუხუფი კაბიდან ვარცხებს ამის გამო, რამ ვერასწუთი ვერ ვაფო ut consecutivum. ახლა ძალიან უქობს, ავადყო- ფობს და ხანდახან რამ ვხედავთ, ვეუბნება: „ვაჩარ- კობა, ut consecutivum-მეთქი! პო, ვეუბნება, სწო- რად რამ უბ კონსეტივათემ და თან ახეულებს... მე კი ხომ ხედავთ იო, მივინ ხაყოფელ ხედა მწაღელ- ხედა, ხედნიერის ვარ, მერე ხარინბს სტანსლავი მაქვს და ახლა თვითონ ვასწავლი სვეებს ამ ut co- nsecutivum-ს. ცხადია, კუკიანი კატი ვარ, ზერტზე კუკიანი, მაგრამ ხედნიერება ეს არ არის.

სახლში ჩოილზე „ლევისმშობლის ლოცვა“ უა- რავენ.

ირინა. ზედა ხაღამის უკაც ვეღარ ვაფორებენ ამ „დევისმშობლის ლოცვა“, აღარც პარტოპოპოვს შეგებდება...

პაუზა.

მ ლაინურტი ენის ვრამბიტული კონსტრუქ- ცია. (ლათ).

პაუზა.

1 აქ, ასეა დაწესებული. (ლათ).

სახტომოებს ხმამაღლა, დღედაც მოვიდა...
ქალბინები. ვამანის უფროსი ქერა არ მოხრბა-
ნებულა?

ირინე. არა. ებღო ვაფუავენს. რომ იყოფო, როგორ მივარდი ილიას ვარზე სახლში უოფს... ილია ვამანიაში ცხოვრობს, ვამანის უფროსი და მოელი დღე საქმითა დაკავებული. მე კი მარტო ვარ, გამოუტყულებლი, უსაქმოდ და მძულს ჩემი ახლანდელი ოთახი, ასე რომ, ვადაწყვეტი: მოსკოვში ცხოვრება არ მიწერია, რა გეწყობა? ესე იგი ეს უოფლი-მოქო ჩემი ზედი, მარიადაც, უველაფერი დეობის წება ნიკაიი დეოვირმა ბელი მოხიდა... რა ზენა? ვაფუაქ და დეოვამბლი, ხარინა კარგა ადამიანი, ხოცარად კარგა... ჩემს ხელს თოქობს ფრთხილად შეგნება. ვუწინა გამოხიცილია, უველაფერი ოლი მეჩენი და ისე მომინდა მუშაობა, მუშაობა... ოღონდ არ, ვუწინ ვბრბობა რადე მოზდა, ვუწინდელს აქეო თოქობს რადე უწვეული და იფუნალი ჩამიხადრდა...

ნაზარბაქიანი. რეჩენა. ხისხლედეა.
ნაბაზა (უაქრილიან). ვამანის უფროსი მოვიდა.
ქალბინები. ვამანის უფროსი მოხრბადა, წა-
კოფო.

ირინის შექვეება სახლში.
ნაზარბაქიანი (გაზუოს კოხტულობს, ლილინებს).
ელას, მეღასა, თავის საქმე აქვს უვეღასა.

შემოდის შამა და უსალოდეება ჩებუტკინს, სცენის სიღრმეში ანდრეი საბაეშეო ეტრს მიაჯორებს.
შაშა. დაბეო, ერთი, რა გემოზე მოკალათებულა?
ნაზარბაქიანი. რა მერე?
შაშა (ქდება). არაფერი...

პაუზა.

თქვენ დედაჩემი ვაყვარდიო?
ნაზარბაქიანი. ძალიან.
შაშა. ამასაც უყვარდიო?
ნაზარბაქიანი (პაუზის შემდეგ). ვე აღარ მახსოვს.
შაშა. ჩემი კაცი აქ არის? მახსოვს, ასე მოკალითადა ზოლდე ჩენი მწარეული მართა თავის პოლიციებლს. ჩემი კაცი. ჩემი კაცი აქ არის?
ნაზარბაქიანი. ქერა არა.

შაშა. რიცა ბედმეგრება ასე იწვითად, ასე გამო-
ზონილად და ძენწად გემდევა, თან ისე გეცდება
ხელადან, ჩემი არ იყოს, თანდათანობა უხეშდები,
იბოღმები... (გულზე ბელს იღებს.) აი, აქ ცეცხლი
მეკიდება... (უფერებს ანდრეის, რომელიც საბაეშეო
ებრს გაატარებს.) ესეუ ჩენი ანდრეი, ჩენი ძამი-
კო... უველა იმედი გადააწერა თობობით ადამიანმა
ვალი მზარე ზარი და ისე ატანეს მალდა, უსაბაე
შარბი და ფული დაიხარჯა ამ საქმეზე, ზოლო ზარი
ერობაშიდ დაუტრდა და დაიხსენა მოულოდინელად,
უარბოდ. ანდრეი ასევა...

ანდრეი. მოიღო და მოვიდა, ამ სახლს საშუიდეო თუ
ელარხება! რა გაუთავებელი მშურია!

ნაზარბაქიანი. ელარხება. (საათზე დაიხედებს.)
საქმეუბრი ხათი მატებს, რეკავს... (მართებს საათს,
ძალიან რეკავს.) პირველი, მორეკ და მეხუთე ბატა-
რეები უბნად პირველ ხათზე ვაღღან...

პაუზა.

მე კი ზეად დავმშვიდობებოი.
ანდრეი. საშუამოდე?
ნაზარბაქიანი. რა ვიცი, შეიარბენსა რელი შე-
მდეა დავბრუნდე, იფუნა ეშხეო ცეცხლი კელს-
გათა...

საღლაე შორს ქარასა და ვიოლინოზე უტარვენ.
ანდრეი. ქალაქი დაეარედეება, გამოუტყუდება.

პაუზა.

ვუწინ თეატრიან რადე ამბავი მომბარა, უველა
ამზე დამარაკობს, მე კი არაფერი ვიცი.

ნაზარბაქიანი. არაფერიც არ მომბარა. ხისხლე-
დეა სოლიონი ხარინს აუხარდა. ხარინოც ვაცხარდა
და შეურბიუმიფა მიუვენს მის. ბილინ და ბილინ, სო-
ლიონი ამ ზომამდე მიუდა, რომ ხარინი დუღუშო ვაწ-
ვია (საათზე დაიხედებს). მგონი დროა... პირველას ნახე-
ვარზე, ხანაზინი კალაში ზეფხინან ერთმანეთს. (ოც-
ნის!) სოლიონის გეგონა, დუგრობტოვი ვარო, ლექ-
სებასეც წერს. ზემოთა აქეო იოს, და მოსთვის ეს მე-
საზე დუღუშა.

შაშა. ვისთვის?
ნაზარბაქიანი. სოლიონისთვის.
შაშა. ხარინისთვის?
ნაზარბაქიანი. რა ხარინისთვის?

პაუზა.

შაშა. უველაფერი ამეწილა თაქში... იმას გეუბნე-
ბოი, არ უწდა მისცეი ამის უფლება. რომ დაქრას
ხარინი, ან მოკლას?

ნაზარბაქიანი. ხარინი კარგა ადამიანი, მაგრამ
ქვეწინად ერთი ხარინოთ შეტი აქნება თუ ნაკლები,
რა მნიშვნელობა აქვს? მოხდებს რაც მოსამდენია
ხელ ერთია!

შაღის სიღრმიდან ისმის ძახილი: პაუ! ეცე-ზეი!
მოიკიდებს. ეს სტარტოვია, სეკუნდანტი. ნაწეა ზის.

პაუზა.

ანდრეი. იცით, მე განსჯავებას ვერ ვებედავ, მი-
იღებ მონაწილეობას დუღუშო თუ დავსწრება მას,
თუნდაც როგორც ექიმი. ჩემი არაბოი, ეს ერთნაირი
უწეობა.

ნაზარბაქიანი. უველაფერი მომხენებოთა... ჩვენ
არა ვარო, არაფერი არ არის ამქვეწინად. ჩვენ არ
ვარხებობოი, მხოლოდ გვეწვენება, რომ ვარხებობოი...
და განე უველაფერი ერთი არ არის?

შაშა. მთელი დღე, აი, ასე — გაუთავებლად და-
პარაკობენ, დამარაკობენ... (მიღის) თოქობს ეს უა-
მინდობა არ კმარა, ხოცა თოვლი დაგვატუდება თავს,
აქ კი დამარაკობი ვაწაულებენ გულს. არ შემიძლია,
არ შევალ შინ. (შეჩურღება.) ვერხინინა რომ მოვა,
დამამატეო (მიღის ხეინოთ.) მიფრინავენ ფრინველე-
ბი ობილი ქვეწვენებამდე. (კაში იუტრება.) მიფრინა-
ვენ გედებო, წეროგებო... ჩემო კარგებო, ჩემო ბედ-
ერებო... (მიღის.)

ანდრეი. დაეარედეება ჩვენი სახლი. წაუღენ
ოცეცხლები, წახვალთ თქვენ, ირანა გათხოვდება და და-
ვარბები სახლში მარტო.

მეზობლივნი. ცოლი?

შემოდის ფერპონტი ქალაღებოთ ხელში.
ბნდრძი. ცოლი — ცოლია. ნატაჲ პატრონაჲ,
წებარე, შეიძლება იოქას, კეთილი ქალი, ნატაჲ
ამხიან ერთად ზუნებაჲ უნის რადეჲ ისეთი, რად
ნის პატარა, ბნმა, ქერცლიან ცხოველს ამგავებს.
ყოველ შემთხვევაჲ, ადამიანთა არაფერა ვაჲნია.
მას ვუხუცებოთ როგორც ზეგონარს, რომელსაც შე-
პილია ველად ვადავუშლო მართალია, შე მიყვარს
ნატაჲ, მაგრამ ხანდახან შერევენბა, რომ სუნილად
უხმობა, აი მიზან ვიხუცებო და ვერ ვივებ, რატომ,
რახვანს მიყვარს ანე. ან უფრო სწორად, რის ვამო
მხივარდა...

მეზობლივნი (ღებება). შე, ჩემო მამო, ხვალ მივე-
გვარებო. აღბოთ ვერახოლდეს ვეღარ ვნახებ. უფრო
მივდე, გარჩევე, დაიხურო ქედი, დაიქარა ქობა და
გნის ვადევე — წადი, უკანმოუხუცადად, იარე და იარ-
ე, რად უფრო შირს წახვად, შოთ უციოებს იქნება.

სეცნის სიღრმეში გამოჩნდებოან სოლიონი და ორი
ოთვიერი. ჩებუტონის დანახვებ სოლიონი შემოტრი-
აღდება, ოთვიერები გნის ვანაგრძობებ.

სოლიონნი. ექიმო, დროა! უყვე პირველის ნახევა-
(ანდრესის ესალმება).

მეზობლივნი. ახლავ. თავი მოხუტრეოთ ვეღარ.
(ანდრესს). ვინემ თუ შიკობს, ანდრესო, უხიხარ,
მალე დახრდებო-იქო... (იხრავს). იხო-მო-მო!

სოლიონნი (ჩებუტონის მიკვება). ვერც კი მოა-
წრო ორამდე დათვლა, უმალ ითავებებო მოგდო
დათვმა. რა ვერახებო, ზებარო?

მეზობლივნი. ანა, ანა!

სოლიონნი. როგორა მართ ვანე?

მეზობლივნი. როგორც კატა ხანე.
სოლიონნი. ზებარა ტყეაღად დეღავს. ზებარს არა-
ფერს დავუწავებ, ტვის ქობივითი ვავარებ. (ამო-
იღებს სუნამოს და ხელებზე ისხურებს.) მდებს შო-
ლი უმე ვადავიხიბ და მანც მიემს ხენი, მკედრის
ხენი მიემს.

პაუზა.

მამ, ანე... ვახოვო ეს სტაქონები! ან კი მოქანე
უხიხის ქარაშლდებს, აქ მხოვებს ითიქის ხელის ხი-
მევაღებს...

მეზობლივნი. მახოვს, ვერც კი მოაწერა ორამდე
დათვლა, უმალ ითავებებო მოგდო დათვმა. (სოლი-
ონის მიკვება.)

ისმის ზებება: „ქვი-ქვი! უ-უ!“ შემოდან ანდრეი და
ფერპონტი.

ფერპონტი. ხელა მოაწერა...

ბნდრძი (წერვილად). თავი დამანებე! ვებუდარე-
ბი, თავი დამანებე! (მიღის და საბავშვო ეტლს მი-
ავარებს.)

ფერპონტი. ხელა თუ არ მოაწერეთ, ქაღალდები
არბა მიქნობა? (სეცნის სიღრმეში მიღის.)

შემოდან ირინა და ტრუნემაჲ, ირინას ჩალის
ქედი ახურავს, კვლივინი სეცნას ზავლის ძახილით:
„პუ, მამა, პუ!“

მეზობლივნი. შოედ ქაღალქი ერთადგარბ, მგონა
მას უხარა, ხანებდროებს წახვლა.

ირინა. ხავებოთ ვახავებო.

პაუზა.

დაიარაღდა ახლა ჩვენი ქალაქი.
მეზობლივნი (საათზე დაიხუცავს). ძვირფასო, შე ან-
ლავე დახრდუნებო.

ირინა. ხალ მიღობა?
მეზობლივნი. ქაღალქი უნდა ვავადე, შერე კო... ამ-
ხანავებს ვადავუღებ.

ირინა. სიხაროლდეს არ მუხუნებო... ნაკალი, რა-
ტომ ხარ მდებს ანე დახრდუნო?

პაუზა.

რა მოხდა გუშინ თვარბოან?

მეზობლივნი (შეწუხებულ). ერთ საათში დახრდუნ-
დებო და კვლე შენან ვიქნებო. (ხელებს დაუყო-
ნის.) ჩემო ნანატრლო... (სახეში შეხუცავს.) ხელი
წელია მიყვარხარ და ქერაც ვერ შევიტყვი. ხელ უფ-
რო და უფრო მომწონხარ. რა შეხანიწნავი, რა ხელ-
ცხობი ომა ვაქვს როგორა თვალბი! ხვალვე წავი-
ყვან აქვად, ჩვენ ვაშრობებო, ჩვენ ვეღარფერა ვერ-
ქნება, ყველა ოცნება ამხარულდება. შენ ზედწერი
იქნება. მხოლოდ ერთი რამ მარწუხებს: შენ არ ვი-
ყვარხარ!

ირინა. რა ვქნა, ჩემო ხარლი არ არის! შე ვაქვებო
შენი ერთგული, მოჩხილი ცოლი, მაგრამ რა ვქნა,
არ მიყვარხარ, (ტრისს) შე ქერა რავინ მუდარებოა,
სიყვარულზე მხოლოდ მიოცნება, დიდი ხანა ვოც-
ნებობ სიყვარულზე. მდე და ღამე ვოცნებობ, ჩემო
ხელი ნაკეტალი ძვირფასი რიოადივითაა, მისი ვახა-
ლები დაქარვდება.

პაუზა.

რატომ ვაქვს ასეთი შეშფოთებული თვალბი?
მეზობლივნი. წუხელ არ მიხიხია. ქერა შე ცხოვრე-
ბაში არაფერს შეუშფოთებოვარ. ხელს მხოლოდ ეს
დაქარვდება ვახალები მიფრიალებს და არ მიხიხებს...
მიხიხარ რამე!

პაუზა.

მიხიხარ რამე!...
ირინა. რა? რა ვახიხარ? რა?
მეზობლივნი. ხელ გრთობ.

ირინა. კმარა, კმარა!

პაუზა.

მეზობლივნი. ზოგჯერ უწინაშეწელი, უფრო წერილ-
მანება ცხოვრებაში მოულოდნელად დიდ მინუწე-
ლისას იძენ ხოლმე. შენ კი შოთ ძვილებურად და-
ცინი, არაფერად ავდებ, ოღმეა შოთ ტვერობის თავს
ვერ იძენ, მოწუხებულავით მიხუცებო და მალა არ
შეგარვებ თავი დააღწიო. რე ვალაპარაკებო ანაზე.
მხარულ ვუნებაზე ვარ! ითიქის ხეცობლენში პარ-
ველად ვუედავამ ან ნაძებებს, წყვეტებებს, ანუბებს...
არგვლავ უკვლავე ცნობისმიყვარებოთი და მხოლო-
დწინი შემოხურებებს. რა ღამაში ზებება, წარბოვი-
ბენია. რა ღამაში ცხოვრება უნდა მქონდებს ადამიანს
შოთ ვჯერდო.

პაილი: „პაუ! ეპე, ჰეი!“
უნდა ვყავდე, დრო... აი, შე ვახიხარ, მაგრამ ქარი
მას ხუცებოან ერთად მანც არჩებს. აი, შე მგონია,
რომე მოვცდებ. ხეცობლის ფერხელში მანც მი-
ვიღებს რადე მინაწილებობას ამ ზესავით. მშვიდობით
ძვირფასო... (ხელებს უკონისს.) ქაღალდები რამ მო-
მხარებ. ჩემს მავიდაზე აწვია, კალენდრის ქვე.

იბრძენს. ზევ წამოგვყავს
ბაუზანებში (შეშლილი), არა, არა! (სწრაფად
მიღის, ზეგანში შეჩერდება.) არა!
იბრძენს. რა იყო?

ბაუზანებში. (არ იცის, რა თქვა). დღეს უკვე არ
დაიშლება. უბრალო, მოხიზარული... (სწრაფად გადის.)
იბრძენს ჩაფიქრებული დღის, ზერე სცენის სიღრ-
მეში მიღის და საქმელზე ქდება. შეშლილი ანდრე,
თან საბავშვო ეტლს მოაგორებს. გამოინდება ფერა-
პირტი.

შეჩაბონები. ანდრე სერვეირი, ზემო ხომ არ არის
ეს ქალღმერთი. უწყებია. ზემო მოკონილი კი არ
არის.

ანდრე. ეხ, ხაღლი არის, ხაღ წავიდა ჩემი წარსულ-
ში, ხაღ ვაქრა ჩემი ახალგაზრდობა, ხაღისა, ციფ-
ხაღი ვინება? ხაღდა ჩემი ნათესი იყვნენ და
ფიქრება? ხაღ არის ის დრო, როდესაც აქმობა და
შეშვალს იმდენი მივსიკრებება? რატომ არის,
რომ სიცილილის დასწავლივით ვეძებო და წაღვინი,
უფერულობა, სიზარმაცე, გულგარდობა, რა გვაქ-
ცივს თავიდანვე უსარებელი და უბედურ ადამიანე-
ბადე.. ჩვენი ქალკა ირანს წლისა, ამ ქალკაში
ახი ათხი მსოფობრება და ამდენ ხალხს ერთი გა-
მორჩეული ადამიანი არ არის. ქალკის არ ჰყოლია
და არ ჰუავს არც ერთი შეცნობა, არც ერთი მხატ-
ვარა. ერთი მანქანი ერთი, რამდენ რომ ღირდეს, რომ
შეაწერდეს მისი, ან თუნდაც მისივე მოგონებებ... ვა-
შენ, სეპენ, სინათლე და ზერე იხიციბიან... შეამდეს
ჩვენთან სხვები, ისინი კუმენ, სეპენ, მთავი სინ-
ათლე და მთლად რომ არ გამოთავადნენ მოწყინებ-
ლობისაგან, ზღლივრებად იხიციბენ ცხოვრებას
საზღვრისა კორებოთ, არყო, კარბის თანაშობი. ცო-
ლები ქმრებს აბუებენ, ქმრები თავს იბუებენ,
აქილი არაფერს ვხედავთ, არაფერი გვემისო. ვა-
მოუწირობელი უსამზობა აქვსაგებს ხაღუებს, კლავს
მართი დეიოერ ნაერწყალებს და ისინიც დედა-მამის
კლანობზე ერთმანეთის მსგავს უბადრეთ ვაქებდ
ქვეყანა. (ფერაპირტი). რა ვინა?

შეჩაბონები. რა და ზელი მოაქვრება.

ანდრე. გული გამოქვანე.
შეჩაბონები. (ქალღმერთს უწევს). ახლანს ხაზ-
ნილი ქალბატონი შევიყარა ვეუვებოდა... თითქმის პე-
ტერბურგში ვახულ ზამთარს ირანს გრამდენი უკვე
ყოფილიყო.

ანდრე. მეზღვრება აქმეო. სამევიგროდ მომავა-
ლზე რომ ვფიქრობ, კარგია. თავს ანე მსურუქად და
ლღიდ ვგრანობ, შობის მოკაცევი სინათლე ვსას მი-
ნათებს და მე ვხედავ თავიფულებს, ვხედავ, რი-
გორ მადეს ზეგანდ უსამზობა, მას მიმეყვას ბერობა,
კომბობტი, ხატი, შეადაღს რღი. უნაშესო შექო-
ბირობა...

შეჩაბონები. ირან ათხი კაცი ვაფინდელი, თი-
ქის. ხაღი ზღლი დავიდა. იღონდ პეტერბურგზე
თქვა თუ მოსკოვზე, ვეღარ ვივინებს.

ანდრე. (სინათლემორეული). ზემო ხავეარელი, მხევე-
ნიერა დედა. (ცრემლივრებული) მამა, ზემო ქვარცა-
ხი...

Il ne faut pas faire du breut, la Sophie est
dormee d'êja!

I ნუ ჰაერობოთ, სოფრს ეუკვი სინათლეს. დავიდა ხარო!
(დაამხიზებული ფრანგული).

ნაბაზა (ფანქრიანი). ვინ ღამაქვობს იგი ხაზ-
ღა? შენ ხარ ანდრე? ხოლო რას გრამდენი:
(ვაბრაზებული). ღამაქვო თუ ვინა, ხავეუა ხევის მი-
ცო. ფერაპირტი, ხავეუთან მადი. **შეჩაბონები**

ანდრე. (დასცხენილი). ზემო ვღამაქვობ.

ნაბაზა. (ფანქრის იქით, მივსი უფერება). ხომარ
ჩემი ვადარებელი, ჩემი საბავშვო ხეტი.

ანდრე. (ქალღმერთს ათვლივრებას). კარგი, ვადე-
ხედავ და ზელსაც მოაქვრე, რიცა სეპირი აქმის,
ზერე წილდს ვაგვიბობაში (შინ შედის, ფერაპირტი
ხავეუთანი ეტლი მიღის სიღრმისაგან მიმავს).

ნაბაზა (ვახედან). ხომარ, ახი მოხიზარ, რა ჰქვია
შენს დედაქო? ხავეარელი? ეს ვინა? ეს მამიდა
იღია. ახი, უბრალო, ვამარჩობა, იღია!

მიხებტილად შესიციბენ — კაცი და გოგონა —
ეიოლინისა და ქმარზე უკრავენ. სახლიდან გამოდის
ვერსინი, იღია და ანთისა, ერთხანს ზემოდ ეს-
მენენ, მათ ირანი უერთდება.

მღამე. შარავნად ვადიქვა ჩვენი ხაღი. არც ფე-
ხი მოხარავნად ვედავია, არც ეტლები. (ანთისა.)
მეტი რამე ამ მუხაკისგან..

ანდრე. (ფულს აძლევს შესიციბებს). წადით, ჩე-
მი კარგები, დეგრობა ზღლი მოგამართო!

შესიციბები თავს უკრავენ და გადიან.
დაქმარებული ხაღისა. მადარა კაცი ანე არ იხებია-
ლებს (ირანს.) ვამარჩობა, არაში! (ქოცის.) აი,
ვინაცვადე, აი, მესინს ცხოვრება, რა ყოფილა ვარ
ვინაშია, სახელმწიფო ხინაში, იღლივრებათა ერთ-
თად მადირსა დეგრობა კეობე ამ ხინების დროს.
ჩემს დღესე არ მიცხოვრია შე საკლავებს ანე... დე-
და ხინა, ჩემი ირანი მამეს და საკეთობა ხაწილიც
მიღეს. ვედაფერი სახელმწიფოთა. ვაქედვირება
ღამე და — ი, დეგრობი ჩემი, დეობისშობელი დედაც,
ჩემზე ზედწერი კაცი არ შეუდებია!

ანდრე. (სათხე დისხედავს). დროა, იღია
სერვეირი, ზევ უნდა წავიდე.

პაუზა.

უკვლავი: უკვლავი კარგს ვახებრებოთ.. მამია სერ-
ვეირს ხაღ დედა?

იბრძენს. ხაღშია, ხაღდა... წავალ, მოვებნი.

ანდრე. თუ შეიძლება, ვეოაფა, მექარება.

ანდრე. წავალ, ზევ მოვებნი (ყვირის). მამიდა,
აე! (ირანსთან ერთად მიღის სიღრმეში მიღის.)
ა-უ... აე!

ანდრე. ვედაფერს აქვს დახარული. აი,
ჩვენც ვწიოვებოთ. (სათხე დისხედავს.) ქალკაში
ვაიმსამევიგრობული ხაღზე მოვადეო, შეამანერა
ვერებს, ქალკის თავმა სიტყვა წარმოთქვა, ვამე-
ხვა, მამამ ზღლით და უღლით აქ ვეაფა, თქვენ-
თან... (ზღის თეატლს მიმოავლავს.) ძალიან შეგვიყვით.
მღამე. იღამე, ახლია, შევხედებოთ ერთმანეთს.
ანდრე. ახლია, ვერა.

პაუზა.

იღლი და ხავეუბი ირ თვეს კიდეც აქ რჩებან. ანე
რომ, თუ რომ მოხდა, ან რამე გუქირდით...

მღამე. რა, რა, რასაკვირველია. დაქმარებული
ხარანდებოდევი.

პაუზა.

ხელ ქალაქში არც ერთი სამხედრო პარა აღარ იქნება, უკიდურეს მოკონებად იქცევა, და, რა თქმა უნდა, ჩვენივე ასალი ცხივრება დაიწყება...

პაუზა.

ველახური ჩემი სურვილის წინააღმდეგ ზღბა. არ ხინდოდა გამართის უფროსობა, მაინც ვაგზდი. არ ვეღირებოდა მოსკოვში...

პარზინინი, ახა.. ვეღაფრისთავის დიდი მადლო-ხა მომიხსენებია... მიატოვო, თუ რიგისზე ჩამე ვაწენინაო... ბევრს, ძალიან ბევრს ვლამარაკობდი, ცხვე მამათყო, ავად წუ მომიგონებო.
რეზბა (ტრეზლს იწმინდს). რატომ არ მოდიხ... მამა...

პარზინინი, კიდევ რა ვიბნათ ამ განშორების ეამს? რაზე ვიფიქრობოფობო? (იციინს.) შიამეა ცხივრება. ბევრ ჩვენგანს დახშული და უომედი ზგონია სიკოცხვე, მაგრამ უნდა ვღააროო, რომ იყო თანღვთან უფრო მათელი, უფრო იოლი ზღბა და, რიგორც ჩანს, შორს აღარ ახას ეს დრო, რიგისაც იყო საგრძნობლად გაუჭიკბესღებო. (საათზე დაიხუდაცხ.) დროა უკვე, ჩემი წახვლის დროა! წინაი კიკობრიობა იმგზით იყო დაკვეხული და მოედ თავის არხვებთან დაშქრახვებით, და გამარჯვებებით ავხვებდა. ახლა კი ვეღაფრებო ამან თავისი დრო მოქპამა და სანაცვლოდ ვივებრთოდა სიკარბიელ დაგვიტრეო, რიგისდაც ჭერ ვერაფრით ავხებენ, კიკობრიობა დაიწიებით ცხებს სიკარბიელის შესახებ საშუაღუბას, ცხებს და მიგანებს კიდევ. ნეტა მალე მოავჩენებდეს.

პაუზა.

აიყო, შორისმოყვარეობას ვანათლებაც რომ მიემატოს, ბოლო ვანათლებას — შორისმოყვარეობა! (დაიხუდაცხ საათზე.) დროა, უკვე წახვლის დროა... რეზბა, აი, მოდიხ.

შემოდის მამა.

პარზინინი. დასამზადოხვებლად მოვდიო... რიგისა ვანზე დადებო, რომ ვამოთხოვებო ხელე არ შეეშალოს.

მამა (შეხუდაცხ). მშვიდობო...

ხანგრძლივი კონცა.

რეზბა. ვეუოფო, ვეუოფო...

მამა ვეითინებს.

პარზინინი. მომწერო... არ დამივიწყოო გამიშვიო... დამაკვირდო... რიგისა ხერგევენა, ზედი მოქკიდეთ, უნდა წაიხუდ, დროო... ვივინეო... (ვეღაღუდაცხული ზეღებზე სკოტის რიგის, მერე ვრთხელ კიდევ ცხვეუა მამას და სწრაფად გადის.)

რეზბა. ვეუოფო, მამა! დაწინარდი, ძვირფასო...

შემოდის კელეგინი.

კელეგინი (შეცხუნებელი). არაფერია, იტიროს... ჩემი კარგა მამა, ჩემი კეთილი მამა. შენ ჩემი ცოლი ხარ და, რაც უნდა იყოს, მაინც ხეღნიერი ვარ... მე არაფერს ვეფიცი. ერთ საკვედურსაც არ ვეუბნებო... აი, რიგისა მოწმე... შეუღდგეო ძველებურ ცხო-

ვრებას. მე ერთი სიტყვიც არაფერს ვაგახსენებ ვადარდობადაც (თავს იკავებს). ზღბათან მდგარი მწკანე მუხა, იტიროს ქაჯე ზედ შეხხული... ღამის ჰეტიდინ შეეშალო... ზღბათან მდგარი მწკანე შეხხული
რეზბა. დაწინარდი მამა. დაწინარდი...
მეღნიე-
მამა. აღარ ვტირო.

კელეგინი. აღარ ტიროს... ჩემი კეთილი მამა... ისმის ვრდ, შირეული ვასრლოს ხმა.

მამა. ზღბათან მდგარი მწკანე მუხა, იტიროს ქაჯე ზედ შეხხული... მწკანე კატა... მწკანე მუხა... აუფიცი. (წყალს სცემს.) უფუღმართად წამიიფიცი ცხოვრებო... აღარაფერი მტირებდა... ახლავ დავწინარდებო... აღარაფერი მგანაღუბებო... რას ნიშნავს, ზღბათან ახლოს რას ახეკვოათო ეს სიტყვა? ახრე-ვი ერთმამეოში მტირევა.

შემოდის ირინა.
რეზბა. დაწინარდი მამა. აი, ახე, ჩემო ჰეტიანი ვოგო... შევიდეთ ოთახში...

მამა (ვაეყვრებო). არ შემოვალ. (ვეითინებს, მაგრამ იმ ვაეყვრე ჩერდება.) მე შენ არ შეეღვარა და არც შევალ... და აღარც შემოვალ...

ირინა. მოდეთ, ცოტა ხანს ერთად დავხხედეთ. წუ ვღაამარაკებო, მე ხომ ზედი მივდიოვარ...

პაუზა.

კელეგინი. ნახეთ, უღბავი და წვეტი, ვეღან მე-სამე კალაში ერთ ზეჭუნას წაართვი... (უღბავს და წვერის იკეთებს.) ხომ ვეავარ ვერმანული ენის მამ-წაღებულ... (იციინს.) არა? რა სხახილოები არიან ეს ზეჭევი.

მამა. მართლაც, ვეავარა ვერმანულის მამწაღე-ზეღს.

რეზბა (იციინს). ძალიან.

მამა ტიროს.

ირინა. ვეუოფო, მამა!

კელეგინი. ძალიან ვეავარ...

შემოდის ნატაშა.

ნატაშა (მოახლეს). რა? სოფოკლესთან პარტოკო-პოვა მოიციდეს, ხობოკ ანდრეი ხერგეიში ვაახეტიროს. ზამდენა ჩამე სტირებუბა ხავშეებს... (ირინას.) ირინა, შენ ზედი მიდიხარ... ვუფი მწკანე. იქნე ერთი კვირას კიდევ დარჩენილავყო... (კელეგინის დანახვამ შევეკირებს, ის იციინს და ხსინს წვერსა და უღბავს.) ერთი თვევც, ვუფი გამიხუტეო (ირინას.) ახე მივხეცი, შენ ვგონია, ჩემთვის აფუელი იქნება შენთან ვანშორება? შენს ოთახში ანდრეს ვადავანარგებს თავისი ვილიწირო, აწრპინოს, ჩამდენიც უნდა მის ოთახში კი სოფოკლეს ვადავიყვანო. სიკარბო, არჩვეულებეო, პარდამირ ვადახეტივა ხავშეაი! დღეს აი ახეიი თვალებით ვემომივდა და მე-უღბება — „დღეა“.

კელეგინი. მართლაც, მწკანეირი ხავშეა.

ნატაშა. ცხე იგი, ზედიდან ამ სახლში მე ვიქნე-ვი სტუღუღუღუბოანი დიხახხიო. (ობრაეს.) პარველ-უფილას, უფრძანებს, ეს ნახვებო ახეგონ, მერე აი, ამ წყეარჩხლებ მოვატრეანებო... ხალამობიო უწეო ხანახანია... (ირინას.) ძვირფასო, სრულებით არ ვიხედებო ეს ქამარი. უღემივინა... ზაკე უფრო მოციხედობო. თვეღან ვევაილებს დეარჩვევიენს, აქაც

ოქც. აველცან ავაქლუხის ხენი იღვეს... (მკ-
რად.) რატომ ვდია სკამზე ჩანჯალი (გვემართება სა-
ხლისავე, მოახლეს). რა უნდა სკამზე ჩანჯალს, მ-
კობზე? (ყვირის.) ხე, კარტი!
კულნიმინი, ხელ გაიკვებდა.
სენის სიღრმედიან მარხის ხე იმის. აველანი უს-
მენენ.

ოლმბ. მიდიან.
შეშობის ჩებუტყინი.
მამა, მიდიან ჩვენი. რა ხეა. ხედნიერა გვიო
ველიო. (ქმარს.) შენ წაიდეო... ჩემი ქუდა და მ-
სახსამი სად არის?
კულნიმინი, ოთახში... ახლავ გამოვიტან. (საბლ-
ში შედის.)
ოლმბ. მ. ახლა უნდა შეიძლება სახლებში წაი-
დეო. დროა.

მამა, მიდიან ჩვენი, ოღა ხერგევენა?
ოლმბ. რა მოხდა?
პაუზა.

მამა, მიდიან ჩვენი. არც ვიცი. როგორ ვთ-
ხარ... (ყურში რაღაცის უბრუნებს.)
ოლმბ. (შეშინებულ.) შეუძლებელია!
მამა, მიდიან ჩვენი, დიან... ახე მოხდა... დავიდა, და-
ვტანე, დამარჯის თავი არა მქვს... (წყენით.)
თქმა აველცანი ხელ ერთია.
მამა, რა მოხდა?
ოლმბ. (ირინა ეხვევა.) რა სახინაა დღეა დღეს-
არ ვიცი, როგორ ვთხარ, ჩემი ძვირფასო...

მამა, რა მოხდა? დიან ვუღიხავი, მიხ-
არა, რა მოხდა! (ტარის.)
მამა, მიდიან ჩვენი, ეს-ეს არის დედელში მარინა მკ-
დეს...

მამა, მიდიან ჩვენი. მე ვიცი, ვიცი...
მამა, მიდიან ჩვენი (სენის სიღრმეში სკამზე ქდება).
დავქანც... (ყიბილიან ვაქვის იღვეს.) იტარონ...
(ჩემად ლილინებს.) აქაია, აქაია, რა გხერს.
რა ვინდა, რა გამარინა... აველცანი ხელ ერთია.
სამი და დღეს, ერთმანეთს ეცრიან.

მამა, მიდიან ჩვენი. როგორ უნდას მესია მიდის ჩვენა,
ერთი მთვანი ხელ წაიდა, სამუდამოდ. მარტონ
კრებით, უნდა ცხოვრება თავიდან დაიწყო, უნდა
ვატოვო... უნდა...

მამა, მიდიან ჩვენი. (თავს აველცან აველცან აველცან აველცან
დრო და აველცან გაიკვებს, რატომ... მამა... მამა...
მამა, მიდიან ჩვენი. რატომ იტანება ხელსი ასე. აველცან სამუდამოდ
ამოხსნება, მანამდე კი უნდა ვიცხოვრო... უნდა
ვიწარმოო, უსათოდ ვიწარმოო მე მარტონ ვაქვ-
გვარები ხელ, აველცანთან წაიდა სკალაში და
მოდ ჩემს სიცილებს შევირავ მათ, ვასე ეს
ხეირდება, ახლა შემოდგომა, მალე წამარია დავე-
ბა, რატომ აველცანს ოღელი დაფარავ და ვ-
მეწავებ...

ოლმბ. (დებს ეხვევა.) მესია ისე მხნედ და სა-
ღისიანად უნდას, რომ სიცილებს მოხინდა ო, ღვე-
რო ჩემი ვაჟის კლდე დრო და სამუდამოდ წა-
ვადი ამ ქვენიდან. დავაოწმებ, აღარავის ემს-
ხვება ჩვენი სახე, მამა, არც ეს, თუ რამდენი
ვთავო. სამაგიეროდ, ჩვენი ტანვარსკვლავი
ისინი სახარულს მიიღებენ შედნიერება და მშვიდობა
დაინადგურებს დედამწავი. კეთილი სიტყვი და
დღეს-უფროსეთი მოვარგინებენ ჩვენ, ვინც დღეს
ვტოვრობო. ო, ჩემი საყვარელი დედა, ჩერ ჩვენი
ცხოვრება არ დანარჩენი. ჩვენ ვიცილებით
მესია ისე მხარულად, ისე ხალხიანად უნდას,
რომ, ასე მკინა, ცოტა კიდევ და ვაივებო, რატომ
ვეცილებო, რატომ ვიტანებო, ოღონდ ეს გამ-
გებინა, ოღონდ ეს გამაგებინა.

მესია თინდათან ჩემდება. მხარულ, მომღიმა
კულნიმინი შლიან და მოსახსამი მოიქვს, ანდრეი მო-
ეგორებს სახევეო ვტლს, რომელშიც მოხიკო წის.

მამა, მიდიან ჩვენი (ლილინებს). აქაია, აქაია...
(გაბუთს კიბულს). ხელ ერთია. აველცანი ხელ
ერთია!

ოლმბ. ოღონდ გამაგებინა, ოღონდ გამაგებინა!
ფარდა

თარგმანი ლ. ბ. ლ. მ. მ. მ.